

عنوان فعالیت

**مشاوره جهت ثبت و مستندسازی تجارب موفق فرایند برنامه ریزی مدیریت زیست بومی در
تالاب پریشان**

موسسه ۱۳ فروردین

اسفند ۱۳۹۸

فهرست مطالب

۱ - مقدمه.....	۱
۲- کارکردهای برنامه مدیریت.....	۲
۳- اقدامات در سال ۸۳.....	۳
۴- شروع فاز اجرای طرح حفاظت از تالاب های ایران در سال ۸۴.....	۴
۴-۱- آغاز به کار دفتر طرح حفاظت از تالاب های ایران در کازرون.....	۴
۴-۲- اولین کارگاه مشورتی طرح حفاظت از تالاب های ایران.....	۶
۴-۳- دینفعان از دیدگاه کلی طرح حفاظت از تالاب های ایران.....	۷
۴-۳-۱- بخش دولتی.....	۷
۴-۳-۲- بخش غیر دولتی.....	۷
۴-۴- تداوم روند شناسایی و معرفی ذی نفعان بومی شهرستان کازرون.....	۷
۴-۵- برگزاری کارگاه آموزشی دو روزه پهنه بندی زیست بومی تالابی در کازرون.....	۸
۵- اولین چالش پیش رو: تغییر دولت و در ادامه تغییر رویکرد مسئولان.....	۹
۵-۱- نشست اردیبهشت ماه ۸۶.....	۹
۵-۲- کارگاه مشورتی دو روزه برنامه مدیریت جامع تالاب پریشان.....	۱۰
۶- باز گشایی دفتر منطقه ای طرح حفاظت از تالاب های ایران در فرمانداری کازرون.....	۱۰
۷- برگزاری اولین جشنواره تالابی کشور در حاشیه تالاب پریشان.....	۱۰
۷-۱- جانمایی و تعیین مکان برگزاری جشنواره.....	۱۰
۷-۱-۱- مکان اسکان عشایر قرمزی.....	۱۱
۷-۱-۲- چمنزار روستای عرب فامور.....	۱۱

- ۷-۲-تشکیل کمیته شهرستانی برگزاری جشنواره تالاب پریشان..... ۱۱
- ۷-۳-توانمندسازی مردم محلی..... ۱۲
- ۷-۴-تشکیل تیم های مردمی..... ۱۴
- ۷-۴-۱-تیم های برگزار کننده جشنواره به شرح ذیل بود:..... ۱۴
- ۷-۵-برگزاری جشنواره در روزهای ۷-۸ فروردین ماه سال ۸۷..... ۱۵
- ۷-۶-کارگاه مشورتی تدوین برنامه مدیریت جامع تالاب پریشان در اردیبهشت ماه ۸۷..... ۱۶
- ۷-۷-برگزاری عصر شعر تالاب..... ۱۷
- ۷-۸-کارگاه آموزشی -مشورتی دو روزه زون بندی ۷-۸ خرداد ۸۷..... ۱۸
- ۷-۹-روند نهایی سازی برنامه مدیریت جامع تالاب پریشان..... ۱۹
- ۸-امضای نمادین سند برنامه مدیریت جامع تالاب پریشان..... ۲۰
- ۹-میزان مشارکت ذینفعان در تدوین برنامه مدیریت تالاب پریشان..... ۲۱
- ۱۰-میزان مشارکت بخش دولتی..... ۲۲
- ۱۱-میزان مشارکت مردم محلی و ذی نفعان بومی..... ۲۳
- ۱۲-نقش تشکلهای و مشارکت آنها در روند تدوین برنامه مدیریت تالاب پریشان..... ۲۴
- ۱۳-تشکیل کمیته محلی مدیریت تالاب پریشان..... ۲۴
- ۱۳-۱-زیر کمیته های مربوط به کمیته محلی مدیریت تالاب پریشان..... ۲۶
- ۱۳-۲-کمیته استانی..... ۲۸
- ۱۴-برنامه مدیریت جامع تالاب پریشان..... ۳۳
- ۱۵-بررسی نحوه اجرای برنامه مدیریت جامع تالاب پریشان..... ۳۵
- ۱۵-۱-نتایج به دست آمده از داده ها:..... ۳۷
- ۱۵-۲-نمونه هایی موفق از همکاری بین بخشی در اجرای برنامه جامع مدیریت تالاب پریشان..... ۳۸

۳۸	۱۵-۲-۱ طرح توسعه کشاورزی پایدار.....
۴۱	۱۵-۲-۲ پیاده سازی برنامه ICWSM.....
۴۶	۱۵-۲-۳ پیاده سازی برنامه OHM (ارتقای بهداشت شغلی در کشاورزی).....
۴۷	۱۵-۲-۴ پیاده سازی برنامه مدیریت ضایعات در کشاورزی با هدف کاهش مخاطرات و افزایش بهره وری مصرف منابع..
۴۸	۱۵-۲-۵ ایجاد تشکل آبران در روستای پایلوت.....
۴۹	۱۵-۳-۱ دستاوردهای کمی و کیفی اجرایی طرح.....
۴۹	۱۵-۳-۱ مدیریت آب در مزارع.....
۴۹	۱۵-۳-۲ مدیریت کود و سموم شیمیایی در مزارع.....
۵۰	۱۵-۳-۳ عملکرد محصول.....
۵۱	۱۵-۳-۴ نتیجه گیری.....
۵۱	۱۵-۴-۱ تشکیل گروه زنان تسهیلگر.....
۵۲	۱۵-۵-۱ تعیین حریم تالاب و احداث مرز آن.....
۵۳	۱۵-۶-۱ طرح حمایت و حفاظت از گونه شنگ.....
۵۴	۱۵-۷-۱ پلمپ و مصلوب المنفعه نمودن برخی از چاه های غیر مجاز حاشیه تالاب پریشان.....
۵۵	۱۶-۱۶ فعالیت تشکل های زیست محیطی در قالب اجرای برنامه مدیریت تالاب پریشان.....
۵۵	۱۶-۱-۱۶ روز حمایت از تالاب پریشان.....
۵۶	۱۶-۲-۱۶ برگزاری هر ساله گرامی داشت روز جهانی تالاب ها.....
۵۷	۱۶-۳-۱۶ اجرای طرح پیشنهادی انجمن طرح سرزمین برای جلوگیری از انقراض گونه های بومی در شرایط بحرانی.....
۵۸	۱۷-۱۷ بازنگری برنامه مدیریت جامع تالاب پریشان.....
۵۹	۱۷-۱-۱۷ روند بازنگری برنامه مدیریت جامع تالاب پریشان و تصویب آن.....
۶۲	۱۸-۱ ضمائ.....

فهرست اشکال

- شکل ۱: اولین کارگاه مشورتی طرح حفاظت از تالاب های ایارن در کازرون..... ۶
- شکل ۲: نشست توانمند سازی مردم محلی..... ۱۳
- شکل ۳: نشست تشکیل تیم های مشورتی..... ۱۵
- شکل ۴: جشنواره در تالاب پریشان..... ۱۶
- شکل ۵: برگزاری عصر شعر تالاب..... ۱۷
- شکل ۶: کارگاه زونبندی..... ۱۸
- شکل ۷: تصویر سند اجرای برنامه جامع مدیریت دریاچه پریشان..... ۲۰
- شکل ۸: امضای نمادین سند برنامه مدیریت جامع پریشان..... ۲۱
- شکل ۹: جلسه مشارکت بخش دولتی..... ۲۲
- شکل ۱۰: مشارکت مردم محلی و ذینفعان..... ۲۳
- شکل ۱۱: جلسه کمیته محلی..... ۲۶
- شکل ۱۲: زیر کمیته های مربوط به کمیته محلی..... ۲۸
- شکل ۱۳: تصویر صورتجلسه مربوط به کمیته محلی..... ۲۹
- شکل ۱۴: مراحل تصمیم سازی در کمیته محلی مدیریت تالاب پریشان و نهایی شدن مصوبات..... ۳۲
- شکل ۱۵: عناصر کلیدی برنامه مدیریت تالاب پریشان..... ۳۴
- شکل ۱۶: وضعیت اجرایی شدن اهداف راهبردی و اقدامات در شرایط بحرانی..... ۳۶
- شکل ۱۷: وضعیت اهداف راهبردی براساس تعداد..... ۳۷
- شکل ۱۸: انتخاب روستای پایلوت..... ۴۰
- شکل ۱۹: آموزش جوامع محلی..... ۴۱
- شکل ۲۰: تهیه خزانة..... ۴۲

- شکل ۲۱: استفاده از کنتور حجمی برای اندازه گیری میزان آب مصرفی..... ۴۲
- شکل ۲۲: استفاده از دستگاه تانسیومتر برای تعیین نیاز آبی گیاه..... ۴۳
- شکل ۲۳: تهیه کمپوست غنی محلی..... ۴۳
- شکل ۲۴: استفاده از ورمی کمپوست..... ۴۴
- شکل ۲۵: استفاده از مالچ پلاستیکی..... ۴۴
- شکل ۲۶: کودهای زیستی..... ۴۵
- شکل ۲۷: مبارزه بیولوژیک با آفات..... ۴۶
- شکل ۲۸: پیاده سازی برنامه OHM..... ۴۷
- شکل ۲۹ : پیاده سازی برنامه مدیریت ضایعات در کشاورزی..... ۴۷
- شکل ۳۰: ایجاد تشکل های آبران در روستای پایلوت..... ۴۸
- شکل ۳۱: عملکرد محصول..... ۵۰
- شکل ۳۲: تشکیل گروه زنان تسهیلگر..... ۵۲
- شکل ۳۳: تعیین حریم تالاب..... ۵۳
- شکل ۳۴: طرح حمایت و حفاظت از گونه شنگ..... ۵۴
- شکل ۳۵: روز حمایت از تالاب پریشان..... ۵۶
- شکل ۳۶: برگزاری هر ساله گرامی داشت روز جهانی تالاب ها..... ۵۷
- شکل ۳۷: طرح حمایت از گونه های در حال انقراض..... ۵۸
- شکل ۳۸: روند بازنگری برنامه مدیریت تالاب پریشان..... ۵۹
- شکل ۳۹: تصویر نامه بازنگری تصویب برنامه مدیریت تالاب پریشان..... ۶۰
- شکل ۴۰: تصویر نامه اجرای برنامه های اقدامات اولویت دار برنامه مدیریت تالاب پریشان..... ۶۱

فهرست جداول

- جدول ۱: تعداد نشست های کمیته محلی، زمان و تعداد مصوبات هر نشست..... ۲۵
- جدول ۲: مشخصات و وضعیت کمیته های مرتبط با مدیریت تالاب پریشان..... ۳۰
- جدول ۳: کود و سموم شیمیایی در مزارع..... ۴۹
- جدول ۴: عملکرد محصول..... ۵۰

۱- مقدمه

ایران به دلیل دارا بودن تالاب های با اهمیت بین المللی در جهان و همچنین دارا بودن ۴۰ درصد از ۱۶۰ تالاب مهم بین المللی واقع در ۱۳ کشور خاورمیانه، ایران در مسیر مهاجرت بسیاری از پرندگان مهاجر قرار دارد و نقش مهمی در حفظ و بقای جوامع پرندگان آبی خواهد داشت. از لحاظ زیستگاه های تالابی در جهان و منطقه بسیار با اهمیت می باشد و ارزشها و کارکردهای طبیعی اکوسیستم های تالابی بسیار متنوع و عمیق است از قبیل:

- حمایت و حفاظت از تنوع زیستی
- ذخیره و تولید آب،
- تصفیه و پالایش منابع آب
- کنترل سیلاب در پایین دست
- بادگیر و تلطیف کننده هوا

از سوی دیگر اهمیت تالاب ها از ابعاد اجتماعی نیز فراوان است و گره خوردن موجودیت تالاب ها با معیشت و ابعاد اقتصادی زندگی بشری از قبیل :

- فراهم نمودن غذا
- تولیدات دارویی
- گردشگری
- امکانات حمل و نقل آبی
- صنایع دستی
- سایر محصولات تالابی ، تفرج و جلب گردشگرو.... باعث شده است که ضرورت حفاظت از تالاب ها احساس گردد از سوی دیگر رویکرد سنتی مدیریت و حفاظت از مناطق تالابی دیگر جوابگوی رشد روزافزون طرح های عمرانی در کشور نبود.

بدین ترتیب پروژه ی طرح حفاظت از تالاب های ایران با هدف: ارائه الگویی از مدیریت موثر اکوسیستم های تالابی در ایران و حفاظت از تنوع زیستی تالابی، با زیرهدف های:

- کمک به پایداری سیستم تالابهای حفاظت ایران
- حفاظت از تنوع زیستی
- حفاظت یا کاهش سیستمی تهدیدات
- تهیه الگوی پیشنهادی

- استفاده از نتایج حاصله

با همکاری سازمان حفاظت محیط زیست ایران و برنامه توسعه ملل متحد UNDP، صندوق جهانی محیط زیست GEF در بازه زمانی سال ۱۳۸۴ الی ۱۳۹۱ (۲۰۰۵ الی ۲۰۱۲ میلادی) با پشتوانه های قانونی زیر اجرایی گردد.

- بند الف ماده ۶۷ قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور؛
- سند راهبردها و برنامه اقدام ملی حفاظت از تنوع زیستی کشور؛
- مصوبه الحاق جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون تنوع زیستی؛
- مصوبه الحاق جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون تالاب‌های مهم بین‌المللی (رامسر، ۱۹۷۲).

مدیریت زیست بومی رویکرد حفاظتی پیش رفته ای است که در آن حفظ محیط زیست با به رسمیت شناختن بهره برداری های معقول اقتصادی، در نظر گرفتن نقش انسان و بویژه جوامع محلی به عنوان بخشی از زیست بوم و همچنین در نظر گرفتن ارتباط بین اجزای مختلف منابع طبیعی و محیط زیست در سطوح فراتر از مرزهای ظاهری زیست بوم ها و غالبا در سطح حوضه آبخیز عملی می گردد. بدیهی است که در این رویکرد، حفظ محیط زیست صرفا وظیفه یک سازمان مستقل نمی باشد بلکه حفاظت عملیاتی است که طی یک فرایند مشارکتی و با مرکزیت یک سازمان متولی و ہماری سایر سازمانهای ذی ربط و با حضور و ایفای نقش مردم و بویژه جوامع محلی محقق می گردد. در این فرآیند تداوم ارتباط بین انسان و طبیعت و همچنین همگرایی توان و عزم جوامع انسانی و مراجع دولتی و غیر دولتی زمینه بسیار مناسبی را برای حفاظت از محیط زیست و تحقق توسعه پایدار فراهم می آورد.

بر اساس بندالف ماده ۶۷ قانون برنامه چهارم توسعه کشور، سازمان حفاظت محیط زیست به عنوان مرجع اصلی پیاده سازی مدیریت زیست بومی شناخته شده و در این راستا اولین برنامه مدیریت زیست بومی کشور در قالب طرح حفاظت از تالاب های ایران و همکاری کلیه ذی نفعان برای تالاب پریشان تدوین گردید.

۲- کارکردهای برنامه مدیریت

برنامه مدیریت جامع سندی است که رویکرد و هدف مدیریت تالاب را برای گذار از شرایط کنونی به شرایط مطلوب در آینده مشخص کرده و چارچوبی برای تصمیم‌گیری های مدیریتی و اقدامات اجرایی فراهم می‌کند. یک برنامه مدیریت باید کارکردهای متعددی داشته باشد که تمامی موارد زیر را شامل شود :

- (۱) یک سند جامع برای تشریح وضع موجود
- (۲) ابزاری برای تحلیل عملکردهای محیط‌زیستی، اجتماعی و اقتصادی تالاب
- (۳) ارائه دهنده چشم‌اندازی از وضعیت بلند مدت تالاب
- (۴) سندی برای شناسایی و اولویت‌بندی اهداف مدیریتی تالاب
- (۵) یاری رسان مدیران تالاب در امر تصمیم‌گیری و تشخیص اولویت‌ها

۶) تعهدآور برای ذینفعان در امور اجرایی

۷) سند مرجع و برنامه‌ای برای کلیه فعالیت‌ها و اقدامات مرتبط با تالاب و حوزه آبخیز آن

تالاب پریشان یکی از سایتهای نمونه اولیه برای اجرای طرح حفاظت از تالاب های ایران بود.

تالاب پریشان در شرق کازرون در استان فارس در منطقه حفاظت شده ارژن -پریشان قرار دارد و از نظر جغرافیای سیاسی و تقسیمات کشوری بخشی از آن در بخش مرکزی کازرون و بخش دیگر آن متعلق به بخش جره -بالاده می باشد.

۱۸ روستا پیرامون آن قرارداد که با جمعیت ثابت آن بالغ بر ۱۸ هزار نفر می باشد.

تالاب پریشان با وسعت ۴۳۰۰ هکتار در ۱۵ کیلومتر شرق کازرون در استان فارس و در منطقه حفاظت شده ارژن-پریشان واقع گردیده است. این تالاب یکی از تالاب های ثبت شده در کنوانسیون رامسر است که به همراه تالاب ارژن از طرف یونسکو به عنوان ذخیره گاه زیست کره شناخته شده است. این تالاب محل زمستان گذرانی پرندگان مهاجر از سیبری می باشد و همچنین برخدر سال های اخیر توسعه ناپایدار در این حوضه و بهره برداری های بی رویه از منابع آب زیرزمینی همراه با خشکسالیهای طولانی مدت، این تالاب را با بحران های جدی روبرو ساخته است.

۳- اقدامات در سال ۸۳

با آغاز فاز مطالعاتی و طراحی گامهای بعدی طرح بخصوص فاز اجرای حضور و اطلاع رسانی در خصوص طرح حفاظت از تالاب های ایران در اواخر سال ۸۳ صورت گرفت.

اولین دیدار یک مقام مسئول در قالب هیاتی با ریاست نخستین مدیریت طرح حفاظت از تالاب های ایران(دکتر زارع) به همراه مشاور ملی طرح طی سفر به استان فارس صورت گرفت. طی این سفر رایزنی های اولیه در سطح استان با کارشناسان استانی انجام شد .

در ادامه ریاست وقت محیط زیست شهرستان کازرون آقای صفرعلی عباسی شرایط حضور مدیریت طرح و دعوت از مدعوین برای نشست با ایشان را فراهم کرد.

طی بازدید میدانی از تالاب پریشان، مدیریت وقت طرح در محل پاسگاه محیط بانی پریشان در نشستی که با حضور برخی از معتمدین محلی ، مسئولین شهرستان و نماینده تنها تشکل زیست محیطی وقت کازرون(تشکل ۱۳ فروردین) برگزار شده بود توضیحاتی در خصوص طرح حفاظت از تالاب های ایران و بودجه در نظر گرفته و نحوه هزینه کرد آن داد که متأسفانه به دلیل عدم شفافیت توضیحات ایشان ، مردم منطقه و مسئولان شهرستان چنین برداشت کردند که طرح حفاظت از تالاب های ایران با هدف توزیع کمکهای بین المللی به مردم منطقه و تالاب پریشان و ارومیه به نسبت مساوی تشکیل شده است.

همچنان این سوءتفاهم باعث برداشتهای اشتباه از قابلیتها و دست آوردهای طرح حفاظت از تالاب ایران و در ادامه برنامه مدیریت جامع تالاب پریشان و افزایش سطح توقعات مالی و هزینه کردها شده است.

۴- شروع فاز اجرای طرح حفاظت از تالاب های ایران در سال ۸۴

در طی سال ۸۴ حضور افراد تیم طرح در تالاب پریشان تنها به پایش منطقه و چندین جلسه معدود با مسولان استانی حفاظت محیط زیست بود.

تغییرات در مدیریت طرح حفاظت از تالاب های ایران باعث تسریع در روند فعالیتهای طرح و نشستهایی با اساتید دانشگاه ها و... شد(در این نشستها نمایندگان جامعه محلی یا تشکلهای زیست محیطی کازرون دعوت نمی شدند). فعالیتهای رفت و آمدها کاملا ملموس بود و مردم بومی به واسطه ارتباط نزدیک که با محیط زیست و محیطبانان پریشان داشتند، از کم و کیف بازدیدها مطلع می شدند و همگی اینها مردم را نسبت به موضوع حساس نموده بود.

در بهمن ماه ۱۳۸۴ حضور مشاور بین المللی طرح حفاظت از تالاب های ایران آقای مایک موزر در بازدید میدانی از تالاب پریشان از طریق ریاست محیط زیست کازرون به اطلاع تشکل ۱۳ فروردین رسانده شد و افراد این تشکل ایشان را ملاقات و ضمن همراهی ایشان در بازدید از پریشان دغدغه و نکات زیست محیطی خود را گوش زد کردند. درانتهای سال با تعیین هماهنگ کننده استانی و انتخاب دستیار هماهنگ کننده استانی فعالیتهای روند تندتر و منسجم تری به خود گرفت.

۴-۱- آغاز به کار دفتر طرح حفاظت از تالاب های ایران در کازرون

از روزهای آغازین سال ۱۳۸۵ با استقرار کارشناس طرح (خانم پزشکیان) در اداره محیط زیست کازرون فعالیتهای طرح حفاظت از تالاب های ایران به صورت متمرکز و منسجم آغاز گردید.

اقدامات خانم پزشکیان در قالب برنامه های طرح و قدرت ریزی و جلب مشارکت افراد توسط وی در سه بخش بسیار پررنگ و اثرگذار بود:

- بازدیدهای متعدد از روستاهای حاشیه تالاب پریشان، گفتگو و جلب اعتماد و مشارکت مردم بخصوص بزرگان و معتمدین محلی.
- رایزنی با مسئولین شهرستان و کارشناسان مرتبط با تالاب در سایر دستگاه ها.
- شناسای و برقراری ارتباط با فعالان زیست محیطی و تشکل های زیست محیطی شهرستان کازرون.
- جمع آوری و تکمیل اطلاعات مرتبط با تالاب پریشان در راستای انجام مقدمات نشستهای تدوین برنامه جامع تالاب پریشان اقدامات زیر توسط کارشناس طرح در آن سال به شرح ذیل صورت گرفته است:
- مراجعه مکرر به ادارات شهرستان به منظور معرفی طرح حفاظت از تالاب های ایران و در ادامه جلب مشارکت و دریافت اطلاعات مورد نیاز : فرمانداری شهرستان کازرون؛ بخشداری مرکزی کازرون؛ بخشداری جره بالاده؛ آموزش و پرورش

کازرون؛ آموزش و پرورش جره -بالاده ؛ دادگستری؛ جهادکشاورزی؛ منابع طبیعی؛ میراث فرهنگی؛ بنیاد مسکن انقلاب اسلامی؛ شبکه بهداشت و درمان شهرستان کازرون؛ نهضت سواد آموزی شهرستان کازرون؛ نماینده ولی فقیه در شهرستان؛ آبفای روستایی و...

- اطلاعات جمعیتی روستایهای حاشیه تالاب پریشان به تفکیک سن و جنس
 - اطلاعات موثق در خصوص وسعت اراضی کشاورزی؛ وسعت اراضی دیم و آبی؛ دفعات کشت ؛ انواع کشت ؛ میزان مصرف سموم و کودهای شیمیایی با ادغام اطلاعات جهادکشاورزی شهرستان و مصاحبه با کشاورزان و بازدید میدانی از روستاها
 - تعداد و نحوه استقرار واحدهای صنعتی و دامداری در حاشیه تالاب
 - وسعت مسکونی هر روستا به تفکیک
 - تعداد آموزشگاه های هر روستا و مقطع تحصیلی آن ها
 - اطلاع رسانی به مطبوعات و رسانه های محلی به منظور تحت پوشش خبری بودن کلیه اقدامات طرح حفاظت از تالاب های ایران در سایت پریشان
- بومی بودن کارشناس طرح در جلب اعتماد مسئولان و مردم محلی نقش مثبتی داشت به گونه ای که همکاری و همراهی مردم و تشکل ها را چندین برابر کرد.
- از مزایای استقرار دفتر طرح حفاظت از تالاب های ایران در اداره حفاظت محیط زیست کازرون ؛ اجازه دسترسی ایشان به پرونده های و اطلاعات موجود درباره پریشان در بایگانی اداره مذکور بود؛ در طی یک سال استقرار ایشان در آن اداره تمامی پرونده های بخش محیط طبیعی ، انسانی و حقوقی مطالعه و سپس به صورت سیستماتیک بایگانی شد، برخی از اطلاعاتی که ایشان استخراج نموده است شامل موارد ذیل می باشد:
- برخی مطالعات علمی بر روی تالاب پریشان که توسط سازمان محیط زیست صورت گرفته بود
 - مقالات علمی درباره پریشان
 - تحقیقات علمی که توسط دانشگاه ها بر روی کار کردهای مختلف آن مانند: گیاه شناسی؛ جانورشناسی؛ اقتصادی؛ زمین شناختی؛ گردشگری و... انجام شده بود.
 - پایان نامه های مرتبط با تالاب پریشان در مقطع کارشناسی ارشد و دکترا.
 - وضعیت اراضی مورد مناقشه محیط زیست با اشخاص و برخی احکام قضایی صادر شده که اجرا نگردیده بود.
 - بررسی و استخراج کلیه نکات مربوط به منطقه حفاظت شده پریشان؛ میزان ، نحوه و حدود و قسور اراضی خریداری شده پیرامون تالاب پریشان که پیش از پیروزی انقلاب اسلامی صورت گرفته بود و پس از پیروزی انقلاب مجدداً به تصرف مردم محلی درآمده بود.

در طی مدت استقرار کارشناس طرح در اداره حفاظت انجام هماهنگی ها ، فراهم ساختن مقدمات ، امکانات و شرایط حضور و اسکان اعضای تیم طرح در شهرستان کازرون و برگزاری ملاقات با مسئولین و نشستها توسط همکار طرح در کازرون به بهترین نحو ممکن انجام می شد.

۴-۲- اولین کارگاه مشورتی طرح حفاظت از تالاب های ایران

در اردیبهشت ماه سال ۸۵ اولین کارگاه مشورتی دو روزه طرح حفاظت از تالاب های ایران در تهران محل هتل شیان برگزار گردید.

در این کارگاه که حضور برخی از ذی نفعان و صاحب نظران زیست محیطی در سطح ملی ، استانی(استانهای فارس، آذربایجان شرقی و غربی) و در سطح شهرستانی به منظور بررسی های اولیه وضعیت تالاب های ارومیه و پیریشان و تجزیه و تحلیل های اولیه همه ابعاد بخصوص موارد زیر بررسی شد.

- تهدیدهای تالاب
- مزایای تالاب در بخشهای زیست محیطی، علمی ، اجتماعی و اقتصادی
- مشکلات پیش رو در اجرای طرح حفاظت از تالاب ها و تعیین ذی نفعان
- گام های اولیه برای تدوین برنامه مدیریت

از شهرستان کازرون ریاست محیط زیست کازرون به عنوان نماینده بخش محیط زیست کازرون ، خانم مهندس مصلائی به عنوان نماینده تشکل ۱۳ فروردین و نماینده تشکل های زیست محیطی و خانم مهندس پزشکیان به عنوان همکار طرح در کازرون در نشست حضور داشتند. دستاوردهای این کارگاه مشورتی در دفتر مرکزی طرح حفاظت از تالاب های ایران موجود است.

شکل ۱: اولین کارگاه مشورتی طرح حفاظت از تالاب های ایران در کازرون

۴-۳-ذینفعان از دیدگاه کلی طرح حفاظت از تالاب های ایران

بر اساس سند طرح حفاظت از تالاب های ایران تجزیه و تحلیل ذی نفعان به شرح زیر است:

۴-۳-۱- بخش دولتی

۴-۳-۱-۱- سازمان مدیریت و برنامه ریزی

۴-۳-۱-۲- وزارت جهاد کشاورزی

۴-۳-۱-۳- وزارت نیرو

۴-۳-۱-۴- سازمان میراث فرهنگی و گردشگری

۴-۳-۱-۵- مراکز تحقیقاتی و دانشگاهی

۴-۳-۱-۶- دیگر ارگانهای دولتی (وزارت راه، وزارت صنایع و ...)

۴-۳-۲- بخش غیر دولتی

۴-۳-۲-۱- شوراهای اسلامی

۴-۳-۲-۲- تشکلهای غیر دولتی زیست محیطی

۴-۳-۲-۳- نهادهای مدنی

۴-۴-تداوم روند شناسایی و معرفی ذی نفعان بومی شهرستان کازرون

با توجه به بازدیدها و اطلاعات بدست آمده توسط خانم پزشکیان، ذی نفعان تالاب پریشان شناسایی شدند. وی در ملاقات با آنها ضمن تبیین ساختار و عملکرد طرح حفاظت از تالاب های ایران ضمن جلب مشارکت آنها در خصوص بررسی پیش نویس وظایف و عملکرد ذی نفعان بخصوص بخش مرتبط به آنها به بحث و تبادل نظر می پرداخت.

بدین ترتیب کلیه ذی نفعان از موقعیت خود و میزان مسوولیتی که در خصوص تالاب پریشان برعهده دارند آگاه می شدند.

ذی نفعانی که در کازرون پیش نویس وظایف و عملکرد ذی نفعان را دریافت کردند به شرح ذیل بود:

- شورای روستاهای حاشیه تالاب پریشان
- شورای شهرستان کازرون

- فرمانداری شهرستان کازرون
 - شورای شهر کازرون
 - دفتر نماینده ولی فقیه در شهرستان کازرون
 - آموزش و پرورش شهرستان کازرون
 - نهضت سوادآموزی شهرستان کازرون
 - حوزه علمیه کازرون
 - سازمان تبلیغات اسلامی کازرون
 - دانشگاه های سطح شهرستان کازرون
 - تشکل های مردم نهاد
 - نشریات بیشاپور و سلمان (نشریات وقت شهرستان کازرون که در حال حاضر بر تعداد آنها افزوده شده است)
- اطلاعات و پیشنهادات و بازخوردهای دریافت کنندگان پیش نویس وظایف و عملکرد ذی نفعان تالاب پریشان (شامل موافقت با میزان نقش در تاثیر گذاری بر تالاب و پیرامون آن، میزان تطابق فعالیتها و اقدامات احتمالی نوشته شده با محدودیتهای قانونی آن نهاد یا دستگاه و در نهایت پیشنهاداتشان) دریافت، دسته بندی و به دفتر استانی ارسال شد.
- سایر ذی نفعان که در سند طرح حفاظت از تالاب های ایران قید شده است و دارای ادارات کل در سطح استان فارس بودند پیش نویس وظایف و عملکرد ذی نفعان به آن ادارات کل یا سازمان های مربوطه جهت دریافت نظرات بازخورد ارسال شده بود.
- مانند : اداره کل حفاظت محیط زیست فارس، اداره کل میراث فرهنگی و گردشگری، سازمان آب منطقه ای، سازمان جهادکشاورزی و ...

۴-۵- برگزاری کارگاه آموزشی دو روزه پهنه بندی زیست بومی تالابی در کازرون

کارگاه آموزشی دو روزه پهنه بندی زیست بومی تالابی در اول مرداد ماه سال ۸۵ با حضور مشاور بین المللی طرح حفاظت از تالاب های ایران در محل باشگاه فرهنگیان کازرون برگزار گردید .

به منظور برگزاری این نشست دو روزه مقدمات آن از یک ماه پیش از رویداد با شناسایی ذینفعان مرتبط ، ارسال دعوتنامه ، هماهنگی های لازم برای مکان برگزاری نشست، رزور اتاق ها و اسکان میهمانان مدعو از خارج از شهرستان ، فراهم نمودن وسایل ایاب و ذهاب و امکانات رفاهی و پذیرایی توسط خانم پزشکیان همکار طرح در کازرون انجام شد. (این روند برای همه نشستها و کارگاه های سطح شهرستان تکرار می شد)

در این کارگاه دو روزه اشخاص ذیل حضور داشتند:

- اعضای تیم طرح حفاظت از تالاب های ایران
- کارشناسان سازمان محیطی زیست ایران

- کارشناسان اداره کل حفاظت محیط زیست فارس
- کارشناسان و معاونت سازمان آب منطقه ای فارس
- کارشناسان سازمان جهاد کشاورزی استان فارس
- ریاست و کارشناسان اداره حفاظت محیط زیست کازرون
- مدیریت و کارشناس امور منابع آب شهرستان کازرون
- مدیریت و کارشناسان جهاد کشاورزی کازرون
- مدیریت و کارشناس آبفای روستایی
- نمایندگان جامعه محلی
- تشکل های زیست محیطی شهرستان

۵- اولین چالش پیش رو: تغییر دولت و در ادامه تغییر رویکرد مسئولان

با برگزاری انتخاب ریاست جمهوری در سال ۸۴ و انتخاب رییس جمهور جدید به تبع آن تغییرات بسیاری در سطح مدیران صورت گرفت ، به نحوی که با تغییر وزرا و بخصوص ریاست سازمان حفاظت محیط زیست نحوه همکاری با طرح حفاظت از تالاب های ایران دستخوش تغییرات شد.

با تغییر مدیرکل وقت حفاظت محیط زیست فارس و دیدگاه وی در خصوص طرح مبنی بر اینکه این طرح عامل نفوذ بیگانه در کشور و سمبل و نماد غربگرایی است و کارشناسان اداره کل تحت مدیریت ایشان توانای کافی در مدیریت تالاب پایشان را دارا هستند.

این تفکر باعث عدم همکاری محیط زیست با دفتر طرح حفاظت از تالاب ها در استان فارس و شهرستان کازرون شد. پیگیری ها و تلاش دلسوزانه فرماندار بومی وقت کازرون باعث فعالیت مجدد دفتر طرح در کازرون و استقرار آن در فرمانداری کازرون شد.

۵-۱- نشست اردیبهشت ماه ۸۶

با تغییر مدیریت طرح و به دنبال آن تغییر در رویکرد و عملکرد طرح حفاظت از تالاب های ایران، نشستها و بازدیدهایی مجددا در سطح استان و شهرستان انجام شد.

در همین راستا نشستی در اردیبهشت ماه ۸۶ برگزار گردید که بسیاری از ذینفعان حقیقی در جلسه حضور نداشتن ، عمده ترین دلیل آن تعطیلی دفتر طرح در کازرون و نبودن متولی خاص برای معرفی و دعوت از ذی نفعان در سطح شهرستان بود.

۵-۲- کارگاه مشورتی دو روزه برنامه مدیریت جامع تالاب پریشان

کارگاه دو روزه برنامه مدیریت جامع تالاب پریشان با حضور کلیه ذینفعان سطح استان و شهرستان کازرون و نمایندگانی از جامعه محلی در محل سالن باشگاه فرهنگیان در روزهای ۲۱ و ۲۲ آبان ماه سال ۸۶ برگزار گردید و طی آن روند تدوین برنامه مدیریت تالاب پریشان، نظرات کارشناسان برخی ادارات ذی نفع و خواسته های مردم محلی استماع گردید. ذینفعان بر اساس جمعبندی های صورت گرفته بر گزارشات خانم پزشکبان انتخاب و از طریق اداره محیط زیست شهرستان کازرون و فرمانداری کازرون دعوت شده بودند. در همین نشست مقرر شد اولین جشنواره تالابی کشور در فروردین ماه سال ۸۷ برگزار گردد.

۶- باز گشایی دفتر منطقه ای طرح حفاظت از تالاب های ایران در فرمانداری کازرون

آقای مهندس صالح پور فرماندار فهیم و علاقه مند به محیط زیست ، شهرستان کازرون پس از اطلاع از اهمیت و مزایای برنامه ای جامع برای مدیریت تالاب پریشان، با وجود مخالفت های اداره کل حفاظت محیط زیست فارس ، با رایزنی هایی که با همراهی نماینده مردم کازرون در مجلس شورای اسلامی داشت، توانست طرح حفاظت از تالاب های ایران را در فارس و کازرون مجدداً فعال نماید و با در اختیار گذاشتن مکان و امکانات لازم موجبات فعالیت مجدد دفتر منطقه ای طرح در کازرون را فراهم نمود. با استقرار دفتر منطقه ای طرح در فرمانداری کازرون ، ای دفتر از جایگاه قدرت بالاتر و پشتیبان قوی تری در سطح شهرستان برخوردار شد. همین موضوع باعث تسریع در روند فعالیتهای و تفهیم عملی مدیریت فرابخشی بر تالاب پریشان به همگان بود.

۷- برگزاری اولین جشنواره تالابی کشور در حاشیه تالاب پریشان

۷-۱- جانمایی و تعیین مکان برگزاری جشنواره

پس از تصویب و توافق بر اجرای جشنواره تالاب پریشان در اولین اقدام تیمی متشکل از کارشناسان اداره راه و شهرسازی کازرون، کارشناسان اداره کل حفاظت محیط زیست کازرون، نماینده فرماندار کازرون ، معتمد مردم حاشیه تالاب پریشان ، کارشناسان طرح حفاظت محیط زیست و هماهنگ کننده استانی و دستیار ایشان در فارس تشکیل و پس از نشست در محل اداره محیط زیست کازرون با توجه به شرایط روستاهای پیرامون تالاب و پتانسیل های بالقوه منطقه فامور و عدم توسعه و پیشرفت آن نسبت به غرب تالاب ، در نهایت به منظور معرفی بخش های کمتر دیده شده و مناظر بکر پیرامون تالاب ، مکان برگزاری جشنواره حاشیه تالاب در دهستان فامور انتخاب شد. پس از چندین مرحله حضور تیم طرح در کازرون و سایر اعضا تیم کارشناسی فوق دو مکان به عنوان محل پیشنهادی برگزاری جشنواره مشخص شد.

۷-۱-۱- مکان اسکان عشایر قرمزی

تیم کارشناسی پس از بازدید از محل به علت کم وسعت بودن و قرار داشتن در کنار پیچ خطرناک جاده نرگس زار فامور، با اتفاق نظر مورد آن مکان را به دلیل ملاحظات امنیتی و حفظ جان برگزار کنندگان و بازدیدکنندگان نامناسب تشخیص دادند.

۷-۱-۲- چمنزار روستای عرب فامور

این تیم همچنین از محل چمنزار عرب فامور بازدید کردند و پس از بررسی کلیه جوانب آن مکان را به دلیل دارا بودن وسعت زیاد و نزدیک بودن به امکانات مورد نیاز برای برگزاری جشنواره، به عنوان محل برگزاری جشنواره انتخاب گردید. تیم کارشناسی با همراهی و همفکری مردم محلی در نهایت جانمایی غرفه ها، بخش های خدماتی، بهداشتی، عمومی، مسیر پیست سوارکاری و راه های دسترسی به محل برگزاری جشنواره (رفت و بازگشت به صورت مجزا) طراحی کردند.

۷-۲- تشکیل کمیته شهرستانی برگزاری جشنواره تالاب پریشان

این کمیته در انتهای دی ماه سال ۸۶ با دستور مستقیم فرماندار کازرون به منظور تسریع در روند برگزاری جشنواره و فراهم نمودن مقدمات جشنواره تالابی با حضور اعضای اصلی و متغیر تشکیل شد. اعضای اصلی کمیته شهرستانی برگزار کننده جشنواره تالاب پریشان به شرح ذیل بود:

- ۱- فرماندار و معاون فرماندار
- ۲- امام جمعه کازرون و نماینده ولی فقیه در شهرستان کازرون
- ۳- ریاست محیط زیست کازرون
- ۴- ریاست میراث فرهنگی و گردشگری کازرون
- ۵- معاونت راه و شهرسازی کازرون
- ۶- معتمدان جوامع محلی و نمایندگان شوراهای اسلامی روستاهای حاشیه تالاب پریشان
- ۷- هماهنگ کننده استانی طرح
- ۸- شورای شهر کازرون
- ۹- فرمانده بسیج شهرستان کازرون
- ۱۰- فرماندهی نیروی انتظامی شهرستان کازرون
- ۱۱- ریاست برق شهرستان کازرون
- ۱۲- ریاست مخابرات شهرستان کازرون
- ۱۳- ریاست فرهنگ و ارشاد اسلامی شهرستان کازرون

- ۱۴- ریاست اداره امور عشایری شهرستان کازرون
- ۱۵- ریاست آموزش و پرورش شهرستان کازرون
- ۱۶- مدیریت و کارشناس شبکه بهداشت و درمان شهرستان کازرون
- ۱۷- ریاست جمعیت هلال احمر شهرستان کازرون
- ۱۸- فرماندهی پادگان ۰۷ ارتش در کازرون
- ۱۹- ریاست اورژانس شهرستان کازرون
- ۲۰- ریاست سازمان آتش نشانی شهرستان کازرون
- ۲۱- کارشناس طرح در شهرستان کازرون
- ۲۲- تشکلهای زیست محیطی ۱۳ فروردین و هم اندیشان جوان شهرستان کازرون

بمنظور تسریع در روند کارها ، جلب مشارکت کلیه دستگاه ها و نهادهای دولتی و استفاده از کلیه ظرفیتهای بخش دولتی و نظامی - انتظامی ، ادارات ، نهادهای دیگر شهرستان نیز به جلسات دعوت و از توانایی های آنها در برگزاری جشنواره استفاده شد.

۷-۳- توانمندسازی مردم محلی

بخش بزرگ برگزاری جشنواره و برپایی غرفه ها بر دوش مردم محلی بود بدین منظور نیاز به توانمندسازی مردم محلی و تبدیل پتانسیل های بالقوه به الفعل ضروری بود.

پس از بررسی های صورت گرفته تصمیم گیری شد که گروه هایی از مردم محلی که بیشتر از جوانان تحصیل کرده پیرامون تالاب پریشان که پیش از این توسط کارشناس محیط زیست کازرون با همکاری کارشناس طرح در کازرون ، به منظور حساس سازی های لازم جهت همکاری و همراهی در فعالیتهای زیست محیطی ، تبدیل تقابل مردم محلی با محیط زیست به همراهی با آن اداره و حفاظت از محیط زیست ، افزایش مشارکت مردم محلی در فرایند تدوین برنامه مدیریت جامع تالاب پریشان ساماندهی شده بود استفاده گردد. (درادامه این جوانان، تشکل زیست محیطی با نام "طبیعت سلامت" تشکیل دادند).

برای توانمندسازی مردم محلی چندین اقدام به صورت همزمان انجام شد:

- ۱- حضور آقای معصومی کارشناس دفتر مرکزی طرح تالاب ها در منطقه
 - ۲- حضور خانم کنعانیان (مشاور طرح) در روستاها
 - ۳- استفاده از پتانسیل سایر تشکل های زیست محیطی به منظور آموزش و هم افزایی مردم محلی.
- حضور تشکلهای حاشیه تالاب باعث افزایش اعتماد مردم به تشکلهای زیست محیطی و همکاری با آنها در دراز مدت شد.

آقای معصومی در دیدارهای صمیمانه و خارج از تکلفی که با مردم روستاها، بزرگان و ریش سفیدان روستاها داشت باعث اعتمادسازی و همکاری نزدیک مردم گردید.

خانم کنعانیان نیز ظرفیتهای زنان روستایی را بررسی و با آموزشهایی که به آنها داد باعث شناسایی پتانسیلها، افزایش اعتماد به نفس آنها، جلب مشارکت حداکثری و حضور چشمگیر بانوان در برگزاری جشنواره بود.

در برخی موارد پس از بررسی و نیازسنجی و تصویب تیم مدیریت و برگزارکننده، برخی از جوانان مستعد بومی حاشیه تالاب پیرشان جهت آموزشهای مورد علمی-فنی به آموزشگاه ها یا مراکز معتبر فنی و حرفه ای معرفی شدند، هزینه این آموزش ها با توجه به وظیفه و رویکرد طرح حفاظت از تالابهای ایران در آن مقطع زمانی بر عهده طرح گذاشته شد. مانند معرفی برخی از جوانان مستعد که از فارغ التحصیلان، دانشجویان یا فعالان در زمینه های مرتبط با راهنمای تور، بوم گردی یا گردشگری بودند، از طریق دفتر منطقه ای طرح حفاظت از تالاب های ایران در کازرون به آموزشگاه آریوبرزن جهت شرکت در دوره راهنمایان گردشگری معرفی شدند.

شکل ۲: نشست توانمند سازی مردم محلی

۷-۴- تشکیل تیم های مردمی

پس از مراجعه به همه روستاها و دادن توضیحات به آنها اسامی افراد طی فهرستی نوع و نحوه همکاری آنها (از قبیل: سن ، جنسیت، تخصص، تمایل به همکاری در کدام بخش و...) به تفکیک هر روستا تهیه شد و بر اساس آن تیم مدیریت اقدام به تقسیم بندی کارها نمود.

وظیفه برپایی و غرفه آرایی هر روستا بر عهده مردم همان روستا و تیم مسول همان روستا بود. به منظور برگزاری هر چه بهتر جشنواره و استفاده از ظرفیت جدید ایجاد شده و ارائه خدمات با کیفیت و کمیت بالاتر تیمهایی با وظایف ، دستورالعمل و محدوده عملکرد براساس پتانسیل های موجود توسط کمیته برگزار کننده جشنواره تشکیل گردید . فعالیت این تیمها مصداق واقعی همکاری بسیار نزدیک مردم شهر و روستا بود، در این همکاری رسیدن به هدف مشترک از اهمیت بسیاری برخوردار بود و اختلافات بین شهرنشینان و روستانشینان کاملاً رنگ باخته و رقابت و دعوایی بر سر ریاست تیم وجود نداشت به گونه ای که مدیریت همه تیم ها برعهده روستا زادگان بود.

۷-۴-۱- تیم های برگزار کننده جشنواره به شرح ذیل بود:

- تیم مدیریت
- تیم روابط عمومی و مستندسازی
- تیم راهنمای گردشگری
- تیم قایقرانی
- تیم حفاظت
- تیم آموزش
- تیم آداب و رسوم محلی
- تیم نمایش و بازی، تیم کودکان
- تیم بانوان
- تیم امداد
- تیم تدارکات و پشتیبانی
- تیم نقلیه
- تیم فنی و اجرایی

شکل ۳: نشست تشکیل تیم های مشورتی

۷-۵ - برگزاری جشنواره در روزهای ۷-۸ فروردین ماه سال ۸۷

بسیج امکانات بخش دولتی از قبیل اختصاص پوشش مخابراتی ویژه (به دلیل عدم آنتن دهی تلفن همراه در آن محل)، کابل کشی و برق رسانی به محل استقرار غرفه ها، استقرار سرویس های بهداشتی سیار، تعریض و تسطیح راه های دسترسی به چمنزار، برپایی چادرهای خدماتی و بهداشتی - پزشکی و... و انتقال آنها به محل برگزاری جشنواره به دستور فرماندار به عنوان خدمات رایگان بخش دولتی به برگزاری جشنواره بود.

پس از انجام کلیه مقدمات و هماهنگی های لازم، اطلاع رسانی در رسانه های محلی و چاپ، انتشار و توزیع بروشورها و پوسترهای تبلیغاتی در سطح شهرستان کازرون صورت گرفت؛ سپس چادرها و امکانات و تجهیزات لازم برای برپایی جشنواره از دو روز پیش از زمان برگزاری در چمنزار روستای عرب فامور مستقر و چادرها برپا شدند، حفظ امنیت و نگهبانی از چادرها برعهده پایگاه بسیج مقاوت دهستان فامور، با محوریت بسیجیان روستای عرب فامور بود.

بالاخره جشنواره با حضور برخی از مسئولان استانی، کلیه مسئولان شهرستان کازرون، مدیر طرح حفاظت از تالاب های ایران و همه پرسنل طرح به همراه مشاور بین المللی طرح در مسجد روستای عرب فامور مراسم افتتاحیه جشنواره برگزار و جشنواره رسماً آغاز شد.

۱۸ غرفه متعلق به روستاهای حاشیه تالاب پریشان، غرفه عشایر کوچ رو حاشیه تالاب، غرفه محیط زیست، غرفه خدمات بهداشتی-درمانی هلال احمر، غرفه آموزش، غرفه کودکان، غرفه تیم مدیریت وغرفه اطلاع رسانی و ... در محل جشنواره برپا بود.

طی ۲ روز، بازدیدکنندگان از این جشنواره مردمی با پتانسیل ها ، ظرفیتهای، آداب و رسوم مردم هر کدام از روستاهای حاشیه تالاب پریشان ، محصولات کشاورزی و دامی، غذاهای محلی، صنایع دستی، جاذبه های گردشگری و طبیعی و... آشنا شدند. استقبال مردمی برای بازدید از جشنواره خارج از تصور و برآوردهای برگزارکنندگان بود. به گونه ای که جاده های منطقه و راه های دسترسی به محل برگزاری جشنواره تحمل این بار ترافیکی ایجاد شده را نداشت. با توجه به اینکه این جشنواره اولین تجربه برگزاری جشنواره های مردم محور و در راستای معرفی جاذبه های طبیعی و زیست محیطی تالابی در سطح کشور بود، از درصد بالایی موفقیت برخوردار شد و رضایت همه گروه ها را در بر داشت. بخصوص همکاری تنگاتنگ تشکل زیست محیطی با مردم محلی در برگزاری جشنواره باعث تغییر دیدگاه مردم محلی و مثبت شدن نظرشان نسبت به آنها و سرآغاز همکاری های بیشتر در آینده شد. برگزاری موفق این جشنواره نشانگر این مطلب است که وجود هدف مشترک و عزم راسخ در اجرایی کردن آن باعث هم افزایی و یکدلی میان مردم و مسئولان شده و به دستاوردی خوب تبدیل خواهد شد.

شکل ۴: جشنواره در تالاب پریشان

۷-۶- کارگاه مشورتی تدوین برنامه مدیریت جامع تالاب پریشان در اردیبهشت ماه ۸۷

با برگزاری جشنواره تالاب پریشان ، توجه مردم و مسئولان به اهمیت تالاب پریشان افزایش پیدا کرد و به دنبال آن تمایل به مشارکت و همکاری در تدوین برنامه جامع تالاب پریشان افزایش یافت . به گونه ای که در این کارگاه مشورتی دو روزه که در محل هتل پارس شیراز برگزار گردید با استقبال و حضور مشارکت حداکثری مسئولان ، کارشناسان و مردم محلی ، تشکل های زیست محیطی مدعو روبرو شد .

در این کارگاه با تشکیل گروه های تخصصی پس از ساعتها بحث و تبادل نظر و انجام تغییرات متعدد ، چهارچوبها، اهداف اصلی، اقدامات اولویت دار هر بخش، مسولان اجرای هر اقدام و سایر جزییات برنامه جامعه مدیریت تالاب پریشان تدوین و مشخص گردید.

۷-۷- برگزاری عصر شعر تالاب

تشکل طبیعت سلامت که اعضای آن بیشتر از ساکنان و مردم روستاهای حاشیه تالاب پریشان بودند، همزمان با مقدمات جشنواره تالاب پریشان شکل گرفت و تاسیس شد ؛ به دنبال هیجانات و تاثیر مثبت برگزاری جشنواره بر مردم منطقه ، این تشکل به منظور حفظ و تداوم این شور زیست محیطی و توام ساختن آن با شعور و دانش زیست محیطی اقدام به برگزاری عصر شعر تالاب پریشان در آواخر اردیبهشت ماه ۸۷ در حاشیه چشمه قلعه نارنجی واقع در روستای قلعه نارنجی نمود.

در این عصر شعر که با استقبال شاعران بومی و مردم محلی روبرو شد ، نمایندگان از سایر تشکل های زیست محیطی شهرستان، اعضای شورای شهر کازرون، ریاست محیط زیست کازرون ، نماینده فرماندار و خانم پزشکيان به نمایندگی از طرح در نشست حضور داشتند.

این نشست که از محیطی صمیمانه و ادبی برخوردار بود، شاعران برجسته و شناخته شده منطقه اشعار خود را که بیشتر در وصف تالاب و عرفانی بود به سمع حضار رساندند.

برخی از هزینه های این مراسم را شورای شهر کازرون و بخشی را هم طرح حفاظت از تالاب های ایران متقبل شد.

شکل ۵: برگزاری عصر شعر تالاب

۷-۸- کارگاه آموزشی -مشورتی دو روزه زون بندی ۷-۸ خرداد ۸۷

کارگاه آموزشی -مشورتی دو روزه زون بندی در محل باشگاه فرهنگیان کازرون به مدت ۲ روز با حضور مشاور ارشد بین المللی طرح حفاظت از تالاب های ایران آقای مایک موزر، مشاور بین المللی طرح در تنوع زیستی آقای ویم گیسن، مشاوران ملی طرح در تنوع زیستی و بخش اجتماعی ، ذی نفعان بخش دولتی ، مردم محلی و تشکل های زیست محیطی برگزار گردید .
در ابتدا روش استاندارد زون بندی MedWet آموزش داده شد؛براساس روش مد وت زیستگاههای یک تالاب بر اساس سه گروه معیارها طبقه بندی میشود:

- وضعیت منابع آب (هیدرولوژی) و کیفیت آب
- وضعیت خاک بستر تالاب
- وضعیت پوشش گیاهی

بر اساس این معیارها سه گروه تشکیل شد و در این گروه ها پس از بحث و تبادل نظر در نهایت زون های تالاب پیریشان تعیین گردید و میزان فعالیت و حفاظت در هر کدام از زونها نیز مشخص شد.

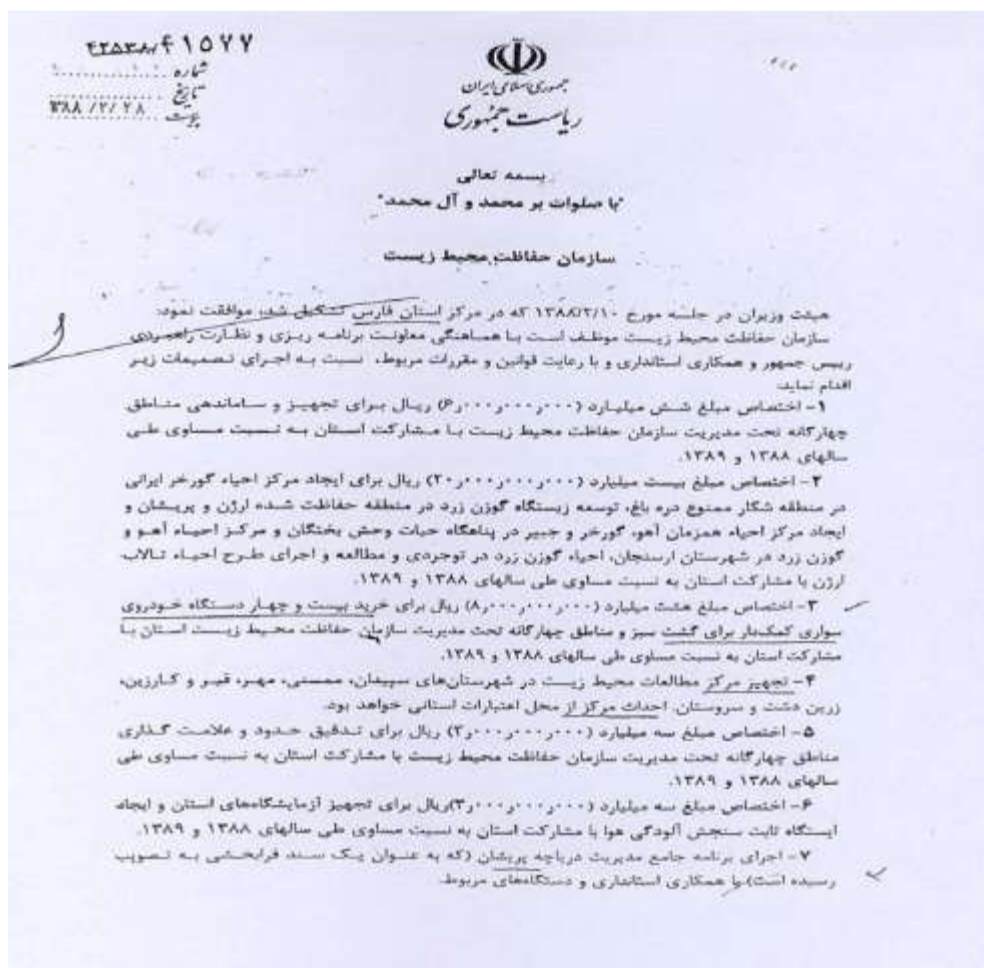

شکل ۶: کارگاه زونبندی

۷-۹- روند نهایی سازی برنامه مدیریت جامع تالاب پریشان

پس از برگزاری کارگاه های تدوین برنامه مدیریت جامع تالاب پریشان ، جلسات و نشستهای متعدد دیگری در سطح کارشناسان ، مشاوران طرح حفاظت از تالاب های ایران برگزار شد که نتیجه آن تدوین و ارسال اولین پیش نویس برنامه به دفتر طرح در استان فارس و دفتر منطقه ای در کازرون و سپس توزیع میان ذی نفعان (بخش دولتی و نمایندگان مردم محلی و تشکل ها) بود. بازخوردها و نظرات کارشناسی ذی نفعان تالاب پریشان توسط دفتر منطقه ای طرح جمع آوری و به منظور ایجاد تغییر لازم به دفتر مرکزی طرح در تهران ارسال شد. پس از اعمال نظرات کارشناسی و تغییرات لازم ، پیش نویس دوم برنامه مدیری به دست ذی نفعان استان فارس رسید . که باز هم نظرات ذی نفعان به تهران منتقل شده و در برنامه نهایی مدیریت تالاب پریشان اعمال گردید.

این روند (تبادل نظر با ذی نفعان و انجام تغییرات به منظور افزایش پتانسیل و قابلیت اجرای برنامه برای همه ذی نفعان و دستگاه های اجرایی) بیش از ۱۰ ماه به طول انجامید و نسخه نهائی طرح مدیریتی توسط مقامات ارشد استانی و ملی تصویب گردید و در نهایت برنامه جامع مدیریت تالاب پریشان به عنوان اولین برنامه جامع مدیریت تالابی کشور که بر پایه مدیریت زیست بومی و فرابخشی تدوین شده بود در مورخ : ۱۰ اردیبهشت ماه ۸۸ به عنوان مصوبات سفر استانی هیات دولت به استان فارس به تصویب رسید و طی نامه شماره به ۴۲۵۳۸/۴۱۵۷۷ مورخ ۸۸/۲/۲۸ به عنوان یک سند فرابخشی ، استانداری و سایر ارگانهای ذیربط استان ملزم به همکاری جهت اجرای این سند شده اند.

شکل ۷: تصویر سند اجرای برنامه جامع مدیریت دریاچه پریشان

۸- امضای نمادین سند برنامه مدیریت جامع تالاب پریشان

طرح حفاظت از تالاب‌های ایران با همکاری فرمانداری کازرون و اداره کل حفاظت محیط زیست فارس اقدام به برگزاری همایشی به منظور اطلاع رسانی عمومی، اعلام و ابلاغ برنامه مدیریت جامع تالاب پریشان طی مراسم رسمی در روز جهانی تالاب ۱۳ بهمن ماه سال ۸۸ با حضور کلیه ذی‌نفعان در محل پاسگاه محیط‌بانی پریشان نمود.

در این همایش نیم‌روزه نمایندگان جامعه محلی، فرماندار و معاون محیط زیست فارس دیدگاه خود درباره برنامه مدیریت و خورسندی از پایان روند تدوین و به اجرایی رسیدن این برنامه را ابراز نمودند.

در پایان سند مدیریت تالاب پریشان به امضای فرماندار (نماینده دولت)، معاون محیط زیست فارس (نماینده سازمان محیط زیست)، آقای کاظمینی (نماینده تشکل‌های زیست محیطی)، آقایان ابراهیم شکیبا، امراله شیبانی، محمود دهقان (نمایندگان معتمدان جامعه محلی) رسید.

و کلیه حاضران در این همایش ضمن امضای طوماری بر موافقت خود در اجرایی شدن این سند اعلام کردند.

شکل ۸: امضای نمادین سند برنامه مدیریت جامع پریشان

۹- میزان مشارکت ذینفعان در تدوین برنامه مدیریت تالاب پریشان

پس از مصاحبه و تبادل نظر با چندین نفر از مدوین جلسات و کارگاه های مشورتی پیش از تدوین برنامه مدیریت و جمع بندی صحبتها و هم چنین بررسی لیست و مکان های برگزاری جلسات نتایج زیر بدست آمد.

با توجه به لیست حضار در نشست ها و گنجایش آن مکانها ، جلساتی که در کازرون برگزار گردید تعداد حضار در باز جمعیتی بین ۵۰ تا ۴۰۰ نفر متغیر بوده است.

به گونه ای که بیشترین تعداد حاضران مربوط به نشست امضای نمادین سند برنامه مدیریت جامع تالاب پریشان بود که تعداد حضار بیش از ۴۰۰ نفر بود و کمترین تعداد مربوط به نشست در اداره کل محیط زیست فارس در شیراز بود که شمار حاضران به کمتر از ۵۰ نفر می رسید.

البته بیشترین مشارکت مردمی و دولتی در زمان برگزاری جشنواره تالاب پریشان دیده شد که بیش از ۲۵۰۰ نفر به طور مستقیم و ۱۰۰۰۰ نفر غیر مستقیم در برپایی جشنواره تالاب مشارکت و همکاری داشتند.

پس از بررسی کلیه جلسات و کارگاه های مشورتی در سطح شهرستان کازرون و استان فارس که منتهی به تدوین برنامه مدیریت جامع تالاب پریشان شده بود، با توجه به متغیر بودن تعداد مدعوین، میانگین تعداد حاضرین در جلسات ۷۵ نفر بوده است.

۱۰- میزان مشارکت بخش دولتی

در ابتدای فعالیت طرح حفاظت از تالاب های ایران در سایت پریشان اداره حفاظت محیط زیست کازرون و پس از آن اداره کل حفاظت محیط زیست استان فارس همکاری نزدیکی با این طرح داشتند، پس از فعال شدن دفتر طرح در کازرون میزان همکاری و مشارکت ادارات و نهادهای دولتی به دلیل اطلاع رسانی های که صورت می گرفت و نشست های دو جانبه و چندجانبه با مسئولین و کارشناسان ادارات ، نظر مساعد آنها به منظور همکاری نزدیک در به ثمر نشست اهداف طرح حفاظت از تالاب های ایران، افزایش چشمگیر داشت.

در اغلب جلسات و کارگاه های برگزار شده مسئولان رده بالای ادارات مدعو شهرستانی به همراه کارشناسان مرتبط در جلسه حضور داشتند؛ در جلساتی که در سطح شهرستان کازرون برگزار می گردید این حضور حداکثری بود.

مشارکت ادارات در سطح استان فارس در تدوین برنامه مدیریت و حضور در جلسات به مرور زمان روند افزایشی داشت ، در بررسی های صورت گرفت مشخص شد که معاونان یا مسئولان رده بالای این ادارات کل یا سازمانها بیشترین حضور را در جلساتی که در شیراز برگزار می شد، را داشتند، و در جلساتی که مکان آن در شهرستان کازرون بود، کارشناسان ارشد مرتبط با تالاب و محیط زیست حضور بیشتری داشتند.

شکل ۹: جلسه مشارکت بخش دولتی

۱۱- میزان مشارکت مردم محلی و ذی‌نفعان بومی

به منظور جلب مشارکت جوامع محلی نشست‌های متعدد در سطوح مختلف برگزار شد که طیف وسیعی از مخاطبان را با رده‌های سنی و جنسیت متفاوت در بر می‌گرفت مکان این جلسات شامل مساجد روستاها، مدارس، مراکز خدماتی جهادکشاورزی، پاسگاه محیط‌بانی پریشان بود.

این آموزش‌ها توسط تیم طرح حفاظت از تالاب‌های ایران که خود شامل مدیریت طرح، کارشناسان دفتر مرکزی و منطقه‌ای طرح در کازرون، مشاوران طرح در بخش‌های اجتماعی، اقتصادی، زیست محیطی، کارشناسان محیط زیست کازرون و فارس، تشکل‌های زیست محیطی و برخی از اساتید دانشگاه انجام شد.

مردم محلی پس از آگاهی از اهمیت تالاب پریشان و مزایای تدوین و اجرای برنامه مدیریت برای تالاب پریشان بر روند زندگی و معیشت خود در جلسات حضوری حداکثری داشته و به بیان نقطه نظرات خود می‌پرداختند. دانش مردم محلی در تدوین برنامه مدیریت تالاب پریشان و تعیین اقدامات اولویت‌دار هر کدام از اهداف پنجگانه برنامه بسیار راهگشا و تاثیرگذار بود.

اوج مشارکت مردمی در زمان برگزاری جشنواره تالاب پریشان مشاهده شد. در بازه زمانی فراهم نمودن مقدمات برگزاری جشنواره تالاب پریشان تا پس از برگزاری جشنواره بیشترین میزان همدلی و همکاری میان مردم محلی و تشکل زیست محیطی با بخش دولتی مشاهده شد که تا کنون تکرار نگردیده است.

شکل ۱۰: مشارکت مردم محلی و ذی‌نفعان

۱۲- نقش تشکلهای و مشارکت آنها در روند تدوین برنامه مدیریت تالاب پریشان

تشکلهای زیست محیطی شهرستان کازرون از همان ابتدای تصویب و فعالیت طرح حفاظت از تالاب های ایران از موجودیت و ماهیت آن مطلع شده و همکاری با این طرح را از سال ۸۴ آغاز کردند. تشکل ۱۳ فروردین پیشرو در همکاری با طرح حفاظت از تالاب های ایران بوده است.

پس از فعال شدن دفتر منطقه ای طرح حفاظت از تالاب های ایران در کازرون اطلاع رسانی های لازم به تشکلهای زیست محیطی کازرون صورت گرفت. که نتیجه آن همسو شدن بسیاری از این تشکلهای با اهداف طرح مذکور گردید و همکاری های بسیاری در قالب های مختلف داشتند.

تشکلهای زیست محیطی کازرون در راس آنها تشکل ۱۳ فروردین و انجمن هم اندیشان جوان در جلسات مختلف حضور چشمگیر داشته و دغدغه ها و نکات مشهود زیست محیطی را بیان می کردند. همچنین در بازدیدهای میدانی و جلسات تیم مشاوران، مسئولان و کارشناسان طرح را همراهی کرده و در صورت نیاز مقدمات را فراهم می نمودند.

این تشکلهای در کلیه جلسات تدوین برنامه مدیریت تالاب پریشان حضور فعال داشته و نظرات کاملاً کارشناسی و مطابق با مسائل زیست محیطی بیان کردند و در پاسخ به مکاتبات در خصوص پیش نویس های برنامه مدیریت، اصلاحات پیشنهادی را مکتوب به دفتر منطقه ای طرح تحویل دادند.

در زمان برگزاری جشنواره تالاب پریشان نقش تشکلهای زیست محیطی بسیار پررنگ تر شد به نحوی که بیشترین همکاری در بخش های آموزشی، تبلیغاتی، روابط عمومی، تهیه مقدمات برگزاری و همچنین جلب مشارکتهای بخش های غیر دولتی و مردمی را برعهده داشتند.

۱۳- تشکیل کمیته محلی مدیریت تالاب پریشان

برنامه مدیریت جامع تالاب پریشان در نشست ۱۰ اردیبهشت ماه سال ۸۸ هیات دولت به تصویب رسید، این مصوبه طی نامه شماره ۴۲۵۳۸/۴۱۵۷۷ مورخ ۸۸/۲/۲۸ به عنوان یک سند فرابخشی ابلاغ شد.

آقای مهندس صالح پور فرماندار وقت کازرون پس از دریافت نامه ابلاغیه سند مدیریت تالاب پریشان از سوی استانداری دستور اجرای برنامه مدیریت توسط ادارات و ذی نفعان شهرستان کازرون و تشکل کمیته محلی مدیریت تالاب پریشان را صادر کرد.

به دستور ایشان مقدمات لازم به منظور تشکیل نشست کمیته محلی مدیریت تالاب پریشان با همکار دفتر منطقه ای طرح حفاظت از تالاب های ایران فراهم گردید.

اولین نشست کمیته محلی مدیریت تالاب پریشان در مورخ ۸۸/۸/۵ با حضور اعضای کمیته مطابق با چارت سازمانی در برنامه مدیریت جامع تالاب پریشان و مدیریت و کارشناسان دفتر مرکزی و استانی و منطقه ای طرح حفاظت از تالاب های ایران برگزار شد . این نشست که بیش از ۳ ساعت طول کشید داری ۹ مصوبه بود.

جدول ۱: تعداد نشست های کمیته محلی، زمان و تعداد مصوبات هر نشست

شماره جلسه	تاریخ برگزاری جلسه	تعداد مصوبات	توضیحات
۱	۸۸/۸/۵	۹	
۲	۸۸/۹/۲۲	۱۲	
۳	۸۹/۲/۴	۶	
۴	۸۹/۲/۳۱	۶	
۵	۸۹/۳/۳۱	۱۱	
۶	۸۹/۴/۶	۳	بازدید میدانی
۷	۸۹/۹/۷	۱۱	
۸	۹۰/۶/۴	۱۳	
۹	۹۱/۲/۳	۱۲	
۱۰	۹۱/۴/۲۸	۱۰	
۱۱	۹۱/۸/۲۴	۸	
۱۲	۹۲/۲/۱۵	۷	
۱۳	۹۲/۴/۲۴	۱۲	
۱۴	۹۳/۱/۲۵	۸	
۱۵	۹۳/۳/۱۷	۳	بازدید میدانی
۱۶	۹۳/۶/۱۸-۱۷	۱۲	

۱۷	۹۳/۱۲/۴	۳	
۱۸	۹۴/۸/۱۶	۶	
۱۹	۹۵/۳/۲۵	۷	
۲۰	۹۶/۴/۱۴	۵	
۲۱	۹۶/۱۰/۴	۱۰	
۲۲	۹۶/۱۲/۱۵	۹	
۲۳	۹۷/۸/۱۴	۴	
۲۴	۹۷/۱۰/۲۴	۱۱	
۲۵	۹۸/۸/۱۳	۵	

شکل ۱۱: جلسه کمیته محلی

۱۳-۱- زیر کمیته های مربوط به کمیته محلی مدیریت تالاب پریشان

بر اساس مصوبات نشستهای دوم و سوم کمیته محلی مدیریت تالاب پریشان پیشنهادات و طرحها و پروژهها پیش از طرح در نشست کمیته محلی توسط زیرکمیته های تخصیص بررسی کارشناسی شده و در صورت تصویب در زیرکمیته ها، در جلسه کمیته محلی مطرح شود پس دستور تشکیل ۶ زیر کمیته تخصصی به شرح زیر صادر شد:

۱. کمیته زیر کمیته آب به ریاست اداره امور آب و عضویت ادارات محیط زیست ، منابع طبیعی ، جهاد کشاورزی، آبفای روستایی و نماینده جامعه محلی
 ۲. زیر کمیته شیلات با ریاست شیلات وبا همکاری ادارات محیط زیست ، دادگستری ، فرمانداری ، اداره امور منابع آب کازرون و جوامع محلی
 ۳. زیر کمیته مقابله با بحران های زیست محیطی با ریاست اداره حفاظت محیط زیست و اعضاء اصلی : منابع طبیعی ، دادگستری ، جوامع محلی ، نیروی انتظامی ، بهداشت و درمان، فرمانداری ، تشکل ها ، جهادکشاورزی و به صورت موردی ادارات ثبت اسناد کازرون و اوقاف
 ۴. زیر کمیته معیشت جایگزین با ریاست فرمانداری و اعضاء اصلی : اداره کار وامور اجتماعی ، میراث فرهنگی وگردشگری ، جهادکشاورزی ، محیط زیست ، جوامع محلی و تشکل های غیردولتی
 ۵. زیر کمیته بررسی وضعیت اراضی با ریاست منابع طبیعی و عضویت ادارات محیط زیست، اوقاف، ثبت اسناد، دادگستری و نماینده جامعه محلی
 ۶. زیرکمیته اکوتوریسم با ریاست میراث فرهنگی وگردشگری و عضویت اداره محیط زیست، نماینده NGO ها و نماینده جامعه محلی
- اعضای کمیته محلی با توجه به تداوم خشکی تالاب پریشان و همپوشانی فعالیت زیرکمیته شیلات و زیرکمیته مقابله با بحران های زیست محیطی این دو زیرکمیته در هم ادغام و زیرکمیته تنوع زیستی تشکیل گردید.
- زیرکمیته آب فعال ترین زیرکمیته تا کنون بوده است و بیش از ۲۰ نشست و ۷ بازدید میدانی داشته است.
- زیرکمیته اکوتوریسم با ۵ جلسه سند بوم گردی تلاب پریشان را تهیه و تدوین کرد .
- زیرکمیته بررسی وضعیت اراضی با تشکیل ۱۵ جلسه و ۱۰ بازدید میدانی و حضور در منطقه موجبات کاهش تنشها در حاشیه تالاب و صدور سند مالکیت تالاب را فراهم کرد.
- فقط ۲ نشست زیر کمیته تنوع زیستی تا کنون تشکیل گردید. که نتیجه آن ها انتقال بخشی از ماهی های باقیمانده تالاب از آبگیرهای حاشیه تالاب به استخر پاسگاه محیطبانی پریشان به منظور حفظ ذخایر ژنتیک پریشان بود.
- زیرکمیته معیشت جایگزین هم پس از تشکیل ۱۰ نشست به دلیل عدم همکاری استانداری در تخصیص اعتبار مورد نیاز برای مطالعه تحقیقاتی و تعیین ظرفیت و پتانسیلهای اقتصادی، اجتماعی و اشتغال در روستاهای حاشیه تالاب پریشان و عدم تحقق مصوبات این زیرکمیته در بهمن ماه سال ۹۰ به دستور فرماندار وقت تا زمان فراهم شدن شرایط و تخصیص اعتبار، غیر فعال شد. همچنان این زیر کمیته غیر فعال است.

شکل ۱۲: زیر کمیته های مربوط به کمیته محلی

۱۳-۲- کمیته استانی

طبق ساختار مدیریت تالاب پریشان نهاد تصمیم گیرنده و تخصیص دهنده بودجه در استان بر عهده کمیته استانی که در آن زمان کمیته آب و کشاورزی استانداری فارس انتخاب شد. مقرر شده بود که مصوبات کمیته محلی تالاب پریشان پس از گذر از فیلتر زیر کمیته فنی این کمیته استانی بررسی شده و در صورت تصویب به کمیته استانی ارجاع گردد.

ریاست کمیته فنی استانی بر عهده اداره کل حفاظت محیط زیست استان فارس و اعضای این کمیته ادارات کل منابع طبیعی، میراث فرهنگی و گردشگری، سازمان جهادکشاورزی، آب منطقه ای فارس، شیلات، هواشناسی استان فارس، اساتید دانشگاه در تخصصهای کشاورزی، منابع طبیعی، آب و نماینده استانداری بود. این کمیته تا کنون ۱۰ نشست برگزار کرده است.

کمیته استانی در طول این سالها فقط یک بار در مورخ ۱۳۹۱/۷/۵ تشکیل شد و ۱۱ مصوبه کمیته محلی را تصویب و برای تخصیص اعتبار لازم و اجرایی شدن ابلاغ شد.

صور تجلسه

عنوان جلسه : اولین جلسه کمیته استانی تالاب بین المللی پریشان

تاریخ: ۱۳۹۱/۷/۵

محل تشکیل جلسه : دفتر استانداری فارس

دستور کار جلسه : بررسی مصوبات هفتمین جلسه کمیته فنی تالاب پریشان

خلاصه مذاکرات:

جلسه بانلاوت آیاتی از قرآن کریم و در ساعت ۱۵/۳۰ آغاز گردید. در این جلسه پس از ارائه گزارش در مورد اقدامات انجام شده و برنامه های در دست اجرا، نسبت به بررسی طرحهای رسیده از کمیته های محلی و فنی استان بحث و تبادل نظر صورت گرفت که موارد ذیل جهت اقدام بعدی و عملیاتی شدن برنامه ها مورد تصویب قرار گرفت :

مصوبات:

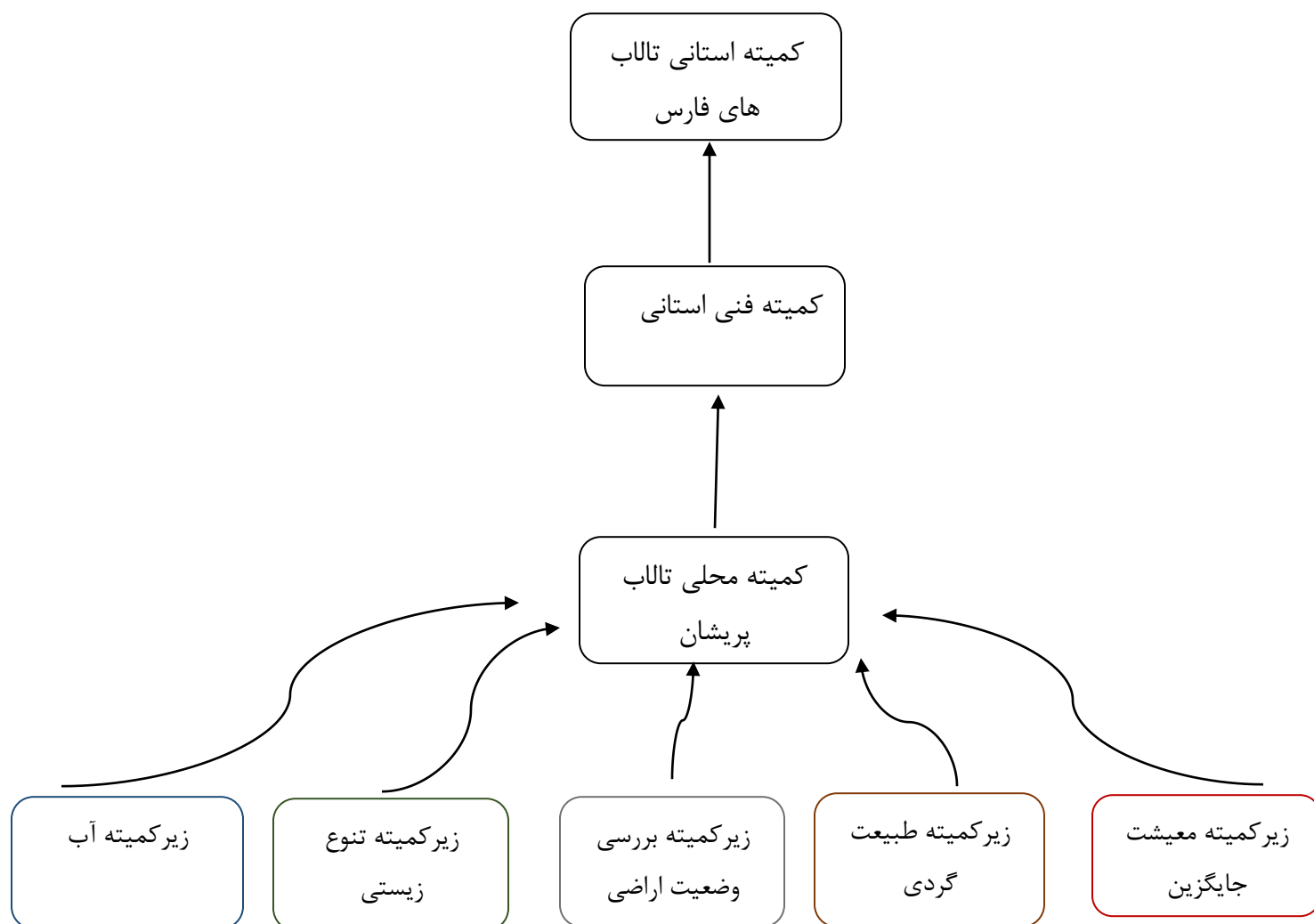
- ۱- نصب کنتور هوشمند آب و برق بر روی چاه های اطراف تالاب پریشان: ۱۵۰۰ میلیون ریال توسط شرکت آب منطقه ای استان فارس
- ۲- پر و مسلوب المنفعه نمودن چاه های غیر مجاز پیرامون تالاب پریشان: ۷۵۰ میلیون ریال توسط شرکت آب منطقه ای استان فارس
- ۳- نصب ایستگاه سینتیک در کنار تالاب پریشان: ۶۰۰ میلیون ریال توسط اداره کل هواشناسی استان فارس
- ۴- توسعه کشاورزی پایدار در شرایط کم آبی در پیرامون تالاب پریشان: ۵۶۹ میلیون ریال توسط سازمان جهاد کشاورزی استان فارس
- ۵- حفاظت از زیستگاه تالابی و حفظ حریم تالاب پریشان با احداث خاکریز بین اراضی ملی و مستثنیات: ۱۵۰۰ میلیون ریال توسط اداره کل حفاظت محیط زیست فارس
- ۶- اقدامات اضطراری حفاظت از تنوع زیستی تالاب و حفظ ذخیره ژنتیکی ماهیان و گونه های باقی مانده تالاب: ۱۵۰۰ میلیون ریال توسط اداره کل حفاظت محیط زیست استان فارس
- ۷- بستن مسیرهای خروجی و پر نمودن زهکش های حوزه تالاب پریشان: ۱۰۰۰ میلیون ریال توسط اداره کل حفاظت محیط زیست استان فارس با همکاری جهاد استان
- ۸- لایروبی و ساماندهی چشمه های تالاب پریشان: ۱۰۰۰ میلیون ریال توسط اداره کل حفاظت محیط زیست استان فارس
- ۹- لایروبی میل سیلاب های منتهی به تالاب پریشان: ۱۰۰۰ میلیون ریال توسط اداره کل محیط زیست استان فارس با همکاری جهاد استان
- ۱۰- اجرای ماده ۵۶ و تثبیت مرز مناطق و تالاب پریشان توسط اداره کل منابع طبیعی استان فارس
- ۱۱- موضوع خرید اراضی مستثنیات پیرامون تالاب پریشان در قالب کمیته ای متشکل از فرماندار کاژرون، معاون عمرانی استانداری و مدیران کل محیط زیست و منابع طبیعی تشکیل و سرآورد دقیقی از قیمت اراضی و مستثنیات پیرامون تالاب پریشان ظرف یک هفته تهیه گردد. پس از آن نتیجه بررسی ها برای تصمیم گیری به سازمان حفاظت محیط زیست اعلام گردد. سایر طرح های مصوب (ردیف ۲-۱۰) نیز توسط هر دستگاه تأمین اعتبار و اجرایی گردد.

شکل ۱۳: تصویر صور تجلسه مربوط به کمیته محلی

جدول ۲: مشخصات و وضعیت کمیته های مرتبط با مدیریت تالاب پریشان

مشخصات کمیته / زیر کمیته	تعداد جلسات	تعداد مصوبات	ریاست کمیته / زیر کمیته	اعضای کمیته / زیر کمیته	چالشها/ کارکردها
کمیته محلی	۲۵	۲۰۳	فرماندار شهرستان کازرون	محیط زیست کازرون- تعاون روستایی کازرون- شبکه بهداشت و درمان کازرون- آیفای روستایی کازرون- دادگستری کازرون- نماینده دانشگاههای کازرون- امور منابع آب کازرون- منابع طبیعی کازرون- نماینده اداره کل حفاظت محیط زیست فارس- نماینده اداره کل شیلات فارس- میراث فرهنگی و گردشگری و صنایع دستی کازرون- نمایندگان شوراهای اسلامی روستاهای اطراف تالاب به نمایندگی از جامعه محلی (۵ نفر)- نماینده تشکل های زیست محیطی (۳ نفر)-	در طی ۱۰ سال اخیر ۱۰ فرماندار و سرپرست فرمانداری بر مسند فرمانداری شهرستان کازرون نشسته اند. با تغییر در فرمانداران تشکیل نشستها دستخوش تلاطم شده و در زمان برخی از فرمانداران تعداد تشکیل جلسات به صفر رسیده است. فرمانداران بومی تمایل بیشتری برای حفظ و احیای تالاب پریشان نشان داده اند. همچنین همکاری راسای بومی نسبت به غیر بومی ادارات با کمیته محلی نزدیکتر و ملموس تر است. اجرایی شدن مصوباتی که با بودجه شهرستانی قابل اجراست و ابتر ماندن مصوباتی که نیاز به بودجه های استانی و ملی دارد. کاهش همکاری جامع محلی و حضور کم رنگ تر در جلسات به دلیل اجرایی نشدن مصوبات کمیته محلی
زیر کمیته آب	۲۰	۷۵	مدیریت امور منابع آب شهرستان کازرون	ادارات محیط زیست - منابع طبیعی - جهاد کشاورزی- آیفای روستایی - نماینده تشکل زیست محیطی و نماینده جامعه محلی	کلیه طرح ها و پیشنهادات ارسالی برای زیر کمیته در اسرع وقت بررسی دقیق کارشناسی می شد. با تغییر مدیریت امور منابع آب و عدم اطلاع مدیر جدید از کارکردها و وظایف اداره متبوعش در کمیته محلی مدیریت تالاب پریشان، زیر کمیته غیر فعال شد
زیر کمیته اکوتوریسم	۵	۲۷	ریاست میراث فرهنگی و گردشگری کازرون	اداره محیط زیست ، نماینده NGO ها و نماینده جامعه محلی	این زیر کمیته پس از تصویب سند بوم گردی تالاب پریشان و تغییر ریاست آن غیر فعال گردیده است.
زیر کمیته بررسی وضعیت اراضی	۱۰	۲۵	منابع طبیعی کازرون	ادارات محیط زیست ، اوقاف ، ثبت اسناد ، دادگستری و نماینده جامعه محلی	۱۵ بازدید میدانی و ملاقات با شورای اسلامی روستاهای اطراف تالاب پریشان هم صورت گرفت. تعامل نزدیک و اعمال نظر کارشناسان و مردم محلی در اقدامات این زیر کمیته باعث شد تا مرز میان مستثنیات و منابع

				ملی مشخص شده و در نهایت سند تالاب پریشان از سوی اداره ثبت اسناد صادر مرز تالاب با خاکریز مشخص شد. در این زیرکمیته هم با تغییر راسای ادارات منابع طبیعی و محیط زیست و دادستان کازرون فعالیتها بسیار کم شده است.
زیرکمیته تنوع زیستی	۲	۱۵	حفاظت محیط زیست کازرون	منابع طبیعی ، دادگستری ، جوامع محلی ، نیروی انتظامی ، بهداشت و درمان، فرمانداری ، تشکل ها ، جهادکشاورزی ، اداره کل شیلات فارس و به صورت موردی ادارات ثبت اسناد کازرون و اوقاف
زیرکمیته معیشت جایگزین	۱۰	۵۳	فرمانداری کازرون	به دلیل مشکلات و معضلات متعدد اقتصادی ومعیشتی کشور و عدم همکاری استانداری در تخصیص اعتبار مورد نیاز برای مطالعه تحقیقاتی و تعیین ظرفیت و پتانسیل های اقتصادی ،اجتماعی و اشتغال در روستاهای حاشیه تالاب پریشان و عدم تحقق مصوبات این زیرکمیته در بهمن ماه سال ۹۱ به دستور فرماندار وقت تا زمان فراهم شدن شرایط و تخصیص اعتبار ،غیر فعال شد. همچنان این زیر کمیته غیر فعال است.
کمیته فنی استانی	۱۰	۷۶	اداره کل حفاظت محیط زیست فارس	این کمیته هم به دلیل تشکیل نشدن کمیته استانی و در نوبت بودن بسیاری از مصوبات برای تصویب در کمیته استانی فاصله برگزاری جلسات زیاد شده است. همچنی تغییر در مدیریت اداره کل و کارشناس تالابی اداره کل تاثیر مستقیم بر روند تشکیل جلسات دارد
کمیته استانی	۱	۱۱	استانداری فارس	معاون عمرانی استانداری فارس-معاون برنامه ریزی و اشتغال استانداری فارس-مدیرکل منابع طبیعی فارس- ریاست سازمان جهادکشاورزی استان فارس- مدیرعامل آب منطقه ای- مدیرکل هواشناسی فارس-مدیرکل تعاون روستایی فارس-مدیر کل شیلات فارس

شکل ۱۴: مراحل تصمیم سازی در کمیته محلی مدیریت تالاب پریشان و نهایی شدن مصوبات

۱۴- برنامه مدیریت جامع تالاب پریشان

نقشه راه برای تدوین برنامه مدیریت در شکل ۱۵ نشان داده شده و منعکس کننده ساختاری است که برای تدوین برنامه مدیریت مورد استفاده قرار گرفته است. این برنامه در بردارنده چشم انداز، هدف اصلی، اهداف راهبردی و برنامه های اقدام خواهد بود. پس از تایید چارچوب و اصول برنامه و تفاهم گروههای ذینفع برسر محتوا و مفاد آن ، یک برنامه اجرایی ۵ ساله مشتمل بر برنامه های اقدام که جزئیات اقداماتی را که بوسیله گروههای ذینفع اجرا می شود ، تهیه و به اجرا گذارده شد.

برنامه مدیریت جامع تالاب پریشان طی روندی که بیش از ۳ سال بطول انجامید با برگزاری جلسات ، کارگاه های آموزشی -مشورتی متعدد با حضور نمایندگان ذی نفعان تالاب تدوین و نهایی گردید و در نهایت در نشست مورخ ۸۸/۲/۲۲ هیات وزیران مطرح و براساس نامه شماره ۴۱۵۷۷/۴۲۵۳۸ مورخ ۸۸/۲/۲۸ به عنوان یک سند فرابخشی به تصویب رسیده است و در پی تصویب این برنامه ، استانداری و سایر ارگانهای ذی نفع استان ملزم به همکاری جهت اجرای این سند گردیدند.

در این سند راهبردی مدیریتی تالاب پریشان اهم فعالیتهای اجرایی و نیز مسئولیت هریک از گروه های ذیربط در اقدامات مدیریتی مشخص شده است .

این برنامه مدیریت شامل بخش های اصلی : چشم انداز ، هدف اصلی ، اهداف راهبردی (که مشتمل بر ۵ هدف راهبردی می باشد) ، اقدامات اولویت دار برای رسیدن به هدف راهبردی ، ساختار سازمانی ، منابع تامین مالی و پایش و ارزیابی می باشد.

این برنامه پس از ابلاغ به ذینفعان از آبان ۱۳۸۸ وارد فاز اجرایی شده و بخش هایی از اقدامات اولویت دار نیز اجرایی شده است.

چشم انداز مدیریت تالاب:
در ۲۵ سال آینده، دریاچه پریشان دارای تنوع زیستی غنی، مناظر طبیعی
زیبا و آب سالم بوده و بتواند در خدمت سلامت، معیشت و رفاه جوامع

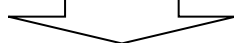

هدف اصلی:
کاربرد رویکرد اکوسیستمی برای احیا و پایدارسازی دریاچه
پریشان

اهداف راهبردی:

هماهنگی های بین بخشی

پروژه

پروژه

پروژه

پروژه

پروژه

پروژه

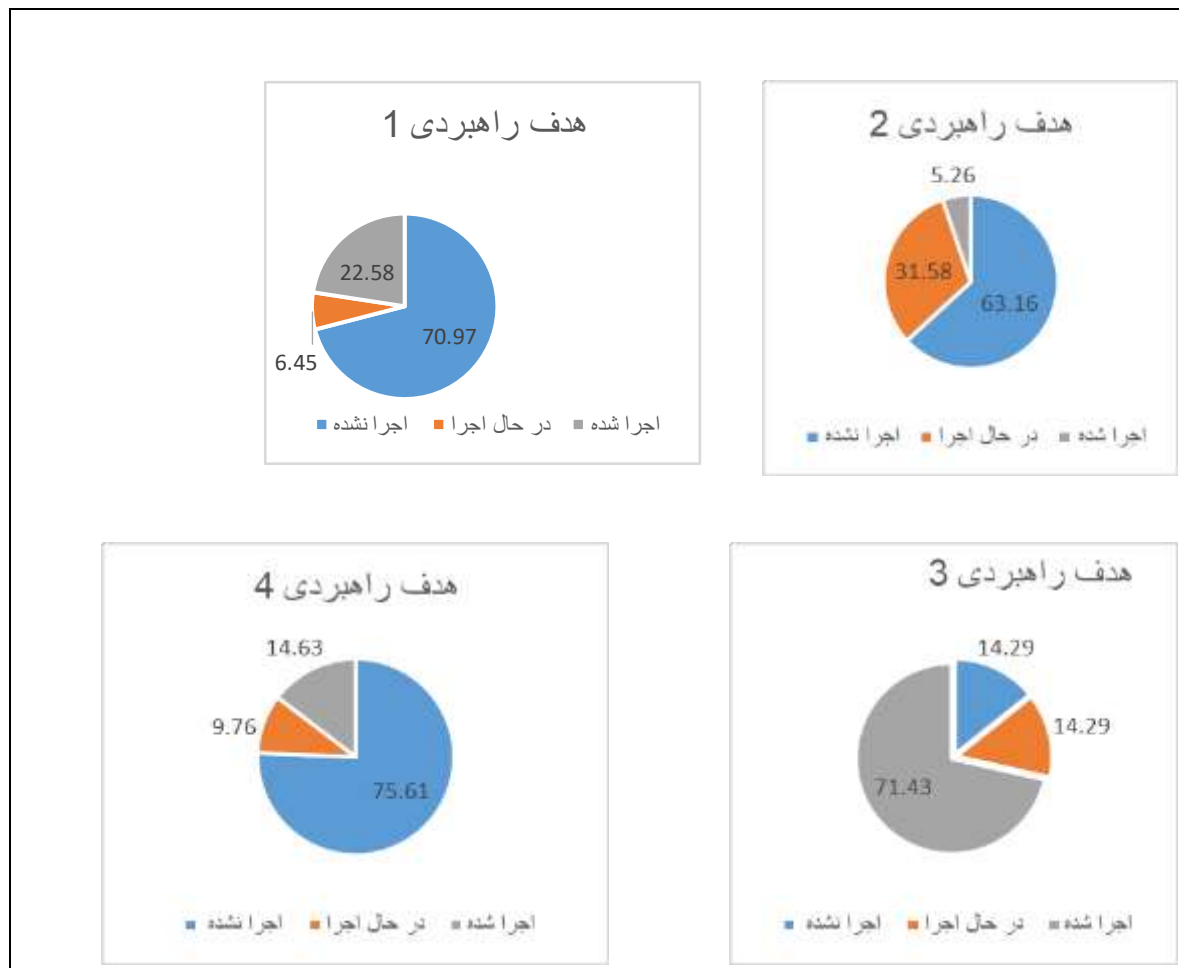
تامین بودجه

برنامه آموزشی برنامه پایش

شکل ۱۵: عناصر کلیدی برنامه مدیریت تالاب پریشان

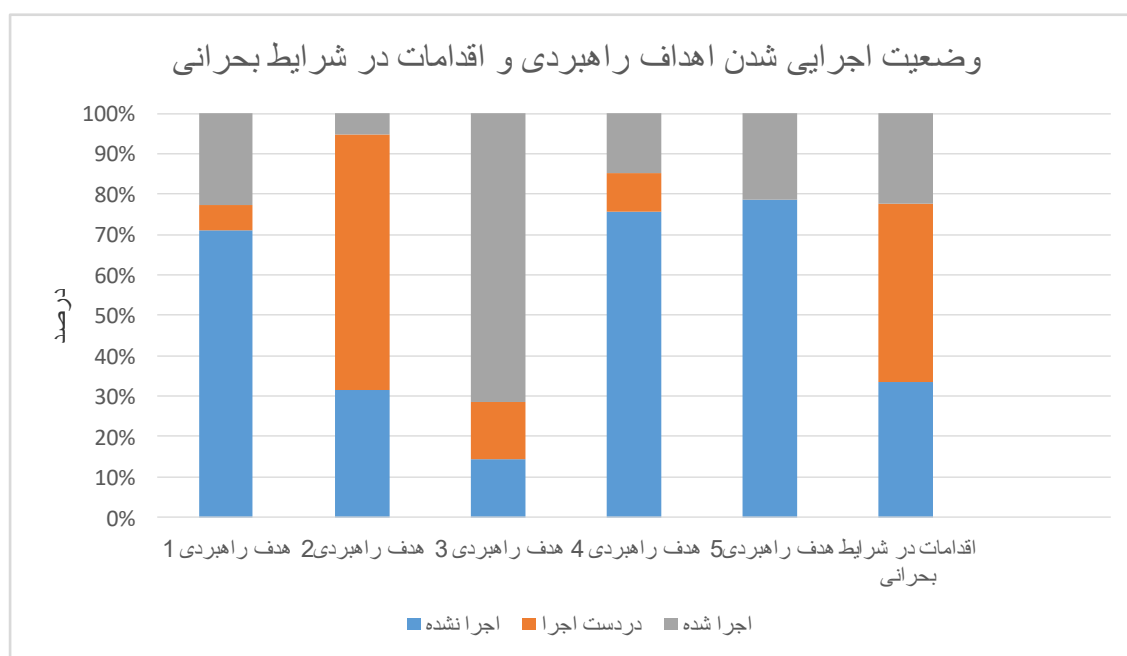
۱۵- بررسی نحوه اجرای برنامه مدیریت جامع تالاب پریشان

اکنون که بیش از ۱۰ سال از اجرای برنامه مدیریت جامع تالاب پریشان می گذرد می توان با کمک ذینعان و مجریان این برنامه میزان اجرایی شدن آن را بررسی کرد ، بدین منظور فایلی طراحی شد که در آن کلیه اقدامات هر هدف راهبردی به تفکیک درباره وضعیت اجرای آن پرسیده شد (نمونه ای از فایل تکمیل شده در ضمیمه می باشد) نتایج آماری بدست آمده تامل برانگیز است

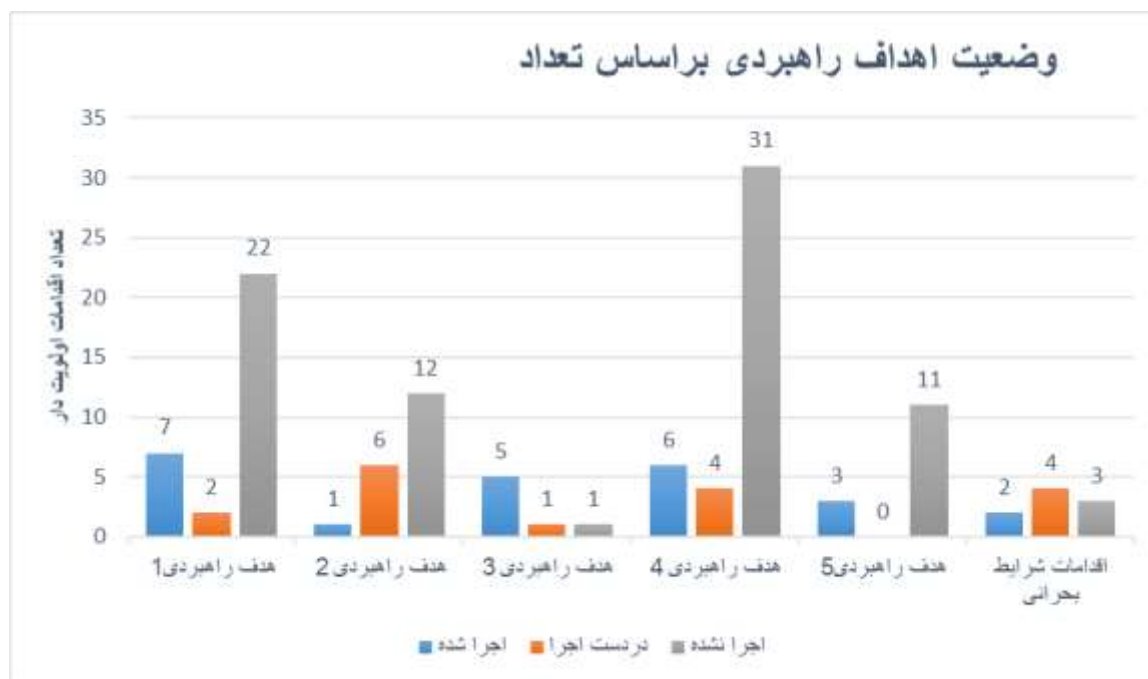

بررسی اهداف راهبردی به تفکیک و برآورد براساس درصد اجرایی شدن - در دست اجرا - اجرایی نشدن آنها

شکل ۱۶: وضعیت اجرایی شدن اهداف راهبردی و اقدامات در شرایط بحرانی

شکل ۱۷: وضعیت اهداف راهبردی براساس تعداد

۱۵-۱- نتایج به دست آمده از داده ها:

با بررسی دقیق این داده ها می توان نتیجه گیری کرد که در هدف راهبردی ۳ بیشترین میزان اقدامات اولویت دار اجرایی شده است و کمترین میزان اجرایی شدن مربوط به هدف راهبردی ۲ میباشد.

هدف راهبردی ۲ دارای بیشترین میزان اقدامات در دست اجرا می باشد.

بیشترین تعداد اقدامات اولویت دار متعلق به هدف راهبردی ۴ است و بیشترین تعداد اقدامات اجرایی نشده متعلق به همین هدف است.

تا پیش از این تصور می شد که هدف راهبردی ۵ بیشترین اقدامات اولویت دار انجام شده را داراست ولی در این تحقیق مشخص شد که کمترین درصد میزان اجرایی نشدن متعلق به این هدف راهبردی می باشد.

دلایل عمده اجرایی نشدن هر کدام از این اقدامات موارد زیر عنوان شده است :

- عدم شفافیت و صراحت برنامه مدیریت جامع تالاب پریشان در مشخص کردن محل تامین بودجه مورد نیاز هر دستگاه برای اجرایی کردن اقدامات اولویت دار (طبق قانون بودجه برای هر اقدام و هزینه کردی در دستگاه ها ردیف بودجه خاص پیش بینی شده است)
- خشکی تالاب اجرای برخی از اقدامات را غیر ممکن کرده است بخصوص اقدامات مرتبط با اهداف راهبردی ۱ و ۲
- تغییر مسئولین و عدم اطلاع آنها از وظایف و اختیاراتشان در اجرای برنامه مدیریت تالاب پریشان
- تداوم نیافتن آموزشها (که خود شامل آموزش مسولین ، مردم محلی، کارشناسان مرتبط با تالاب در ادارات مختلف شهرستان کازرون و استان فارس ، آموزشهای عمومی مردم جامعه و ...)

۱۵-۲- نمونه هایی موفق از همکاری بین بخشی در اجرای برنامه جامع مدیریت تالاب پریشان

۱۵-۲-۱- طرح توسعه کشاورزی پایدار

این طرح که با همکاری نزدیک ادارات و ارگان ها و تشکل های امور منابع آب ، محیط زیست ، منابع طبیعی ، شبکه بهداشت و درمان شهرستان کازرون ، طرح حفاظت از تالاب های ایران با محوریت جهادکشاورزی شهرستان کازرون اجرا شد.

رواج کشاورزی سنتی با بهره وری نامناسب از منابع تولید به خصوص آب چاه که همراه با تلفات زیاد در نقل و انتقال و بازده پایین آبیاری است صدمات جبران ناپذیری را در مصرف منابع تجدید ناپذیر و اکوسیستم حاشیه تالاب پریشان بر جای گذاشته است ، از آنجا که تالاب پریشان از همه جهات (به استثنا بخش بسیار کوچکی که به کوه منتهی می شود) به وسیله مزارع کشاورزی احاطه شده به صورت مستقیم تحت تاثیر چالش های عدم پایداری در کشاورزی قرار دارد .از جمله مشکلات موجود در بخش کشاورزی که اثر مستقیم در پایداری تالاب دارند عبارتند از:

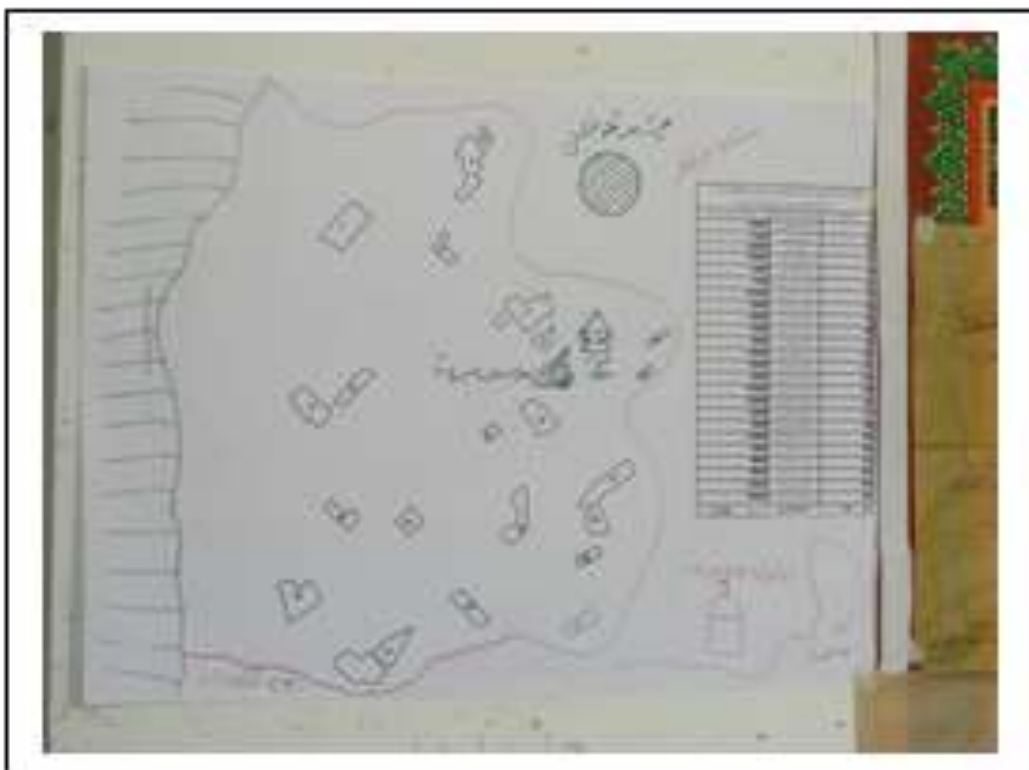
- ۱- مدیریت ناپایدار آب و خاک
- ۲- پسماند های شیمیایی
- ۳- ضایعات و زایدات بخش کشاورزی
- ۴- به هم خوردن تعادل اکوسیستم
- ۵- عدم سودمندی زراعی و دستکاری های مصنوعی و بهره برداری های غیر اصولی از منابع آبی مشترک در حوزه تالاب .

به منظور بهره وری پایدار منابع تولید در کشاورزی حوزه تالاب ، برنامه عملیاتی توسعه کشاورزی زیستی به صورت طرح پایلوت در روستای قلعه نارنجی طراحی شد . بنابراین ازطریق اجرای برنامه مدیریتی کشاورزی زیستی مهمترین گام برای ایجاد روستا های سازگار با محیط زیست برداشته می شد.

راهبرد اجرایی این طرح ، توسعه کشاورزی پایدار با شاخص بهره وری مصرف آب و خاک در کشاورزی منطبق با اکوسیستم زراعی و شرایط اجتماعی بود که از طریق برنامه عملیاتی " مدیریت مشارکتی سیستمی اجرای کشاورزی زیستی (IPCM)" در مدارس مزرعه ای کشاورزان صورت گرفت . شاخص اصلی در این برنامه توانمند سازی و بهبود کیفیت زندگی خانوار کشاورز است . برنامه ریزی ، اجرا ، ارزیابی و توسعه این برنامه از طریق مدیریت محلی کشاورزی زیستی صورت گرفت.

۱۵-۲-۱-۱- انتخاب روستای پایلوت

با توجه به ویژگی های طرح از میان ۱۸ روستای حوزه تالاب پریشان تنها بایستی یکی از روستا ها را به عنوان نمونه انتخاب کرد تا منشاء آغاز برنامه های آموزشی در جهت توسعه پایدار کشاورزی با رویکرد حفاظت از تالاب پریشان باشد. بنابراین در جلسه مورخ ۸۹/۸/۱۵ زیرکمیته آب شاخص هایی جهت تعیین روستای پایلوت مشخص گردید و مصوب شد که با برگزاری جلسه ای با نمایندگان مردم محلی در حوزه تالاب پریشان شاخص های دیگری نیز تعیین گردد تا با تلفیق این شاخص ها خط و مشی های نهایی انتخاب روستای پایلوت مشخص گردد. این شاخص ها با برگزاری جلسات متعددی با مردم محلی و ادارات عضو در طرح حفاظت از تالاب پریشان تعیین گردید و در نهایت با برگزاری جلسه ای در بخشداری جره و بالاده با حضور نمایندگان مردم محلی روستاهای حاشیه تالاب پریشان ، کارشناسان مدیریت جهاد کشاورزی و امور آب شهرستان ، اداره منابع طبیعی و حفاظت محیط زیست، نمایندگان فرمانداری و بخشداری جره و بالاده، مشاوران و نمایندگان طرح حفاظت از تالاب پریشان و نمره دهی به شاخص های فوق الذکر و جمع امتیازات حاصله روستای قلعه نارنجی به عنوان روستای پایلوت انتخاب گردید.

شکل ۱۸: انتخاب روستای پایلوت

فعالیت های ترویجی در قالب طرح مدرسه در مزرعه (FFS) که شامل تسهیل گر متخصص FFS و یک گروه کاری سازماندهی شده متشکل از ۲۰ تا ۲۵ نفر از بهره برداران محلی می باشد آغاز گردید و فعالیت های زیر صورت گرفته است:

جلسه توجیهی با ورود به جامعه محلی و توجیه ساده اهداف فرایند و محتوی پروژه برگزار شد و کشاورزان به این نتیجه رسیدند که مسأله کمبود آب مشکل اصلی و اساسی در روستای قلعه نارنجی می باشد همچنین مصرف بی رویه آلاینده های شیمیایی سنتزی، وجود پسماندها، ضایعات و زایدات در کشاورزی باعث بروز چالش و مشکلات محیطی از جمله کاهش کیفیت آب و خاک، به هم خوردن چرخه زیستی، افزایش فرسایش شیمیایی، کاهش آب و پیشروی خشکی در حوزه تالاب شده است که باید برای بر طرف کردن این مشکلات فعالیت های خاصی صورت گیرد.

شکل ۱۹: آموزش جوامع محلی

در جلسه بعد که در مدرسه روستای قلعه نارنجی برگزار شد، تعداد ۱۵ نفر از بهره برداران محلی به صورت داوطلب به عنوان گروه کاری و مزرعه سایت اصلی و همچنین هماهنگ کننده محلی از بین کشاورزان انتخاب شدند همچنین ساعت حضور گروه کاری در سایت اصلی تعیین و به داوطلبان اعلام گردید.

در جلسه سوم در مورد مجموع اطلاعات پایه محصول مورد نظر (گوجه فرنگی) در منطقه توسط گروه کاری سایت تنظیم گردید و بر اساس آن موضوعات خاص تعیین شدند. در این جلسه در رابطه با مراحل فیزیولوژی محصول، آفات و بیماری های کلیدی محصول، علف های هرز، چگونگی تغذیه و حاصلخیزی، روش آبیاری و میزان آب مصرفی بین اعضاء گروه بحث و تبادل نظر شد.

۱۵-۲-۲- پیاده سازی برنامه ICWSM (مدیریت مصرف آب در کشاورزی)

در جلسه مورخه ۸۹/۱۰/۲۸ در مورد استفاده از روش هایی که در کاهش مصرف آب موثر است بحث و تبادل نظر گردید و برنامه کاری تیمارهای مدیریت مصرف آب در سایت اصلی به شرح زیر طراحی و اجرا گردید:

شکل ۲۰: تهیه خزانه

۱۵-۲-۲-۲ اجرای روش آبیاری نواری

روش آبیاری نواری یکی از روش های نوین آبیاری می باشد که باعث کاهش چشمگیر مصرف آب در مقایسه با آبیاری به روش غرقابی (حدود ۳۰٪) می شود. اعضای گروه کاری در مزارع خود باخريد نوارها و اتصالات مورد نیاز این روش آبیاری را در مزارع خود به اجرا در آوردند.

۱۵-۲-۲-۳ استفاده از کنتور حجمی برای اندازه گیری میزان آب مصرفی

با استفاده از کنتور حجمی میزان دقیق آب مصرفی در تیمارهای مختلف اندازه گیری می شود و کشاورزان با خواندن عدد کنتور متوجه می شوند که در هر تیمار چه میزان آب مصرف شده است و کدام تیمار کمترین مصرف آب را داشته است. در سایت اصلی برای اندازه گیری میزان آب مصرفی در تیمار های مختلف تعداد دو عدد کنتور حجمی تهیه و نصب گردید.

شکل ۲۱: استفاده از کنتور حجمی برای اندازه گیری
میزان آب مصرفی

۱۵-۲-۲-۴- استفاده از دستگاه تانسومتر برای تعیین نیاز آبی گیاه

شکل ۲۲: استفاده از دستگاه تانسومتر برای تعیین نیاز آبی گیاه

۱۵-۲-۲-۵- تهیه کمپوست غنی محلی که توسط خود اعضاء گروه کاری تهیه شود

شکل ۲۳: تهیه کمپوست غنی محلی

۱۵-۲-۲-۶- استفاده از ورمی کمپوست

شکل ۲۴: استفاده از ورمی کمپوست

۱۵-۲-۲-۷- استفاده از مالچ پلاستیکی

شکل ۲۵: استفاده از مالچ پلاستیکی

۱۵-۲-۲-۸- کودهای زیستی

کودهای زیستی متشکل از باکتری ها و همچنین قارچهای مفیدی هستند که هر یک به منظور خاصی، مانند: تثبیت ازت ورها سازی یونهای فسفات، پتاسیم و آهن از ترکیبات نامحلول آن ها تولید می شوند. این کودها آلودگی زیست محیطی کودهای شیمیایی را کاهش داده و موجب احیا و حفظ محیط زیست می شوند . درعین حال ،افزایش محصول ،کاهش بیماری ها و بهبود ساختمان خاک رابه دنبال دارند.

فسفات بارور ۲ :

کودهای زیستی باعث کاهش مصرف کود های شیمیایی ،حفظ محیط زیست، افزایش حاصلخیزی خاک و عملکرد زراعی می گردد . بارور ۲ تنها کود زیستی بیولوژیک احیاء کننده کود فسفاته است که به منظور کاهش مصرف کود شیمیایی سوپرفسفات تهیه و به عنوان یکی از تیمارها در سایت اصلی به اجرا در آمد.

نیتروکسین

کود بیولوژیک نیترو کسین حاوی موثر ترین باکتریهای تثبیت کننده ازت می باشد باکتریهای موجود در کود بیولوژیک نیترو کسین باعث تثبیت ازت هوا و متعادل کردن جذب عناصر اصلی پر مصرف و ریز مغذی مورد نیاز گیاه شده و موجب رشد و توسعه ریشه و قسمت های هوایی گیاهان ، حفاظت ریشه گیاهان از حمله عوامل بیماریزای خاکری و در نهایت افزایش کمی و کیفی محصول می گردد .

شکل ۲۶: کودهای زیستی

۱۵-۲-۹- مبارزه بیولوژیک با آفات

در راستای کاهش مصرف سموم شیمیایی و کنترل بیولوژیک آفات و بیماری ها تیمارهای استفاده از تله های فرمونی و رها سازی از زنبور براکون برای کنترل آفت کرم هلیوتیس (مبارزه بیولوژیک) و استفاده از قارچ کش زیستی تریکومکس و حشره کش بیولوژیک B.T در سایت اصلی به اجرا در آمد.

شکل ۲۷: مبارزه بیولوژیک با آفات

۱۵-۲-۳- پیاده سازی برنامه OHM (ارتقای بهداشت شغلی در کشاورزی)

برای دست یافتن به توسعه پایدار در بخش کشاورزی باید به وضعیت بهداشتی و رفاهی کشاورزان توجه کافی شود و همزمان با رشد کشاورزی، حفاظت کشاورزان در برابر مخاطرات محیط کار افزایش یابد و در سطوح ملی و بین المللی بهداشت حرفه ای کشاورزان مورد توجه قرار گیرد.

به منظور ارتقای بهداشت شغلی در کشاورزی دو گارگاه آموزشی توسط مدرس شبکه بهداشت برگزار گردید و کشاورزان با روش های جلوگیری از بیماری ها و آسیب هایی که ممکن است اعضاء بدن با آنها در طول انجام کار مواجه شوند آشنا شدند و پرونده بهداشتی برای هر کدام از اعضاء سایت تهیه و در مرکز بهداشت نرگس زار ثبت گردید.

شکل ۲۸: پیاده سازی برنامه OHM

۱۵-۲-۴- پیاده سازی برنامه مدیریت ضایعات در کشاورزی با هدف کاهش مخاطرات و افزایش بهره

وری مصرف منابع

برنامه مدیریت ضایعات از طریق مدیریت پسماندهای شیمیایی ناشی از مصرف بی رویه کودها و سموم شیمیایی ، مدیریت بقایای گیاهی و تهیه کمپوست غنی محلی از ضایعات کشاورزی و زباله های تجزیه پذیر خانگی صورت پذیرفت.

شکل ۲۹ : پیاده سازی برنامه مدیریت ضایعات در کشاورزی

۱۵-۲-۵- ایجاد تشکل آبران در روستای پابلوت

منبع تامین آب زراعی در روستای قلعه نارنجی چاه و چشمه ای است که در بالا دست روستا قرار دارد. خشکسالی چند سال اخیر آبدهی این دو منبع را تحت تاثیر قرار داده است و باعث گردیده سفره آب زیرزمینی منطقه پایین رفته ، استحصال آب از چاه های بالا دست ، کم آبی چاه های پایین دست را در بر داشته و کشاورزی این مناطق را دچار مشکل کند از طرفی چشمه قلعه نارنجی که منبع دوم تامین آب کشاورزی است و چند سال اخیر خشک گردیده و تنها در فصول پر باران سال آب دارد. بنابراین برخی از کشاورزان برای تامین کمبود آب اقدام به حفر چاه های غیر مجاز می کنند که در بسیاری مواقع هم این چاه ها به آب نرسید و تنها هزینه های مالی گزاف بر دست آنان می گذارد و ایجاد تشکل آبران با هدف ساماندهی و برنامه ریزی بهره برداری از آب چشمه و چاه های کشاورزی بگونه ای که با تنظیم دور و زمان آبیاری در چاه های بالا است زمینه آبیاری اراضی پایین دست نیز فراهم گردد و زمانبندی بهره گیری از منابع چشمه در مواقع فعالیت آنها راهکار مناسبی برای کاهش اثرات خشکسالی بر تولیدات کشاورزی و بهره برداری بهینه از منابع آبی و حفظ سفره های آب زیرزمینی است.

در این راستا با همکاری اعضای سایت تشکل آبران روستای قلعه نارنجی تشکیل و با برگزاری کارگاه های آموزشی با همکاری اداره امور منابع آب شهرستان مابانی و اصول حاکم بر تشکل های آبران تشریح گردید و به منظور توسعه دست آورده های این برنامه به سایر روستا ها استفاده نمود.

شکل ۳۰: ایجاد تشکل های آبران در روستای پابلوت

اعضای صندوق خرد زنان که متشکل از زنان روستایی ۱۱ روستای حوزه تالاب پریشان در دهستان فامور است در این برنامه ها شرکت داشتند.

۱۵-۳- دستاوردهای کمی و کیفی اجرایی طرح

تجزیه و تحلیل حاصل از داده برداری از تیمارهای مختلفی که در طرح طراحی شده بود نشان می دهد که: از لحاظ میزان مصرف آب و مدیریت آب با تهیه خزانه ۸۶۴ متر مکعب ، با اجرای آبیاری نواری: ۳۰۸۰ متر مکعب ، با استفاده از تانسیومتر : ۲۰۰۰ متر مکعب و با استفاده از کمپوست غنی محلی میزان ۶۶۲ متر مکعب در مصرف آب صرفه جویی شد. از لحاظ مصرف کود و سموم شیمیایی با استفاده از تیمارهای استفاده شده در سایت علاوه بر کاهش مصرف به میزان چشمگیر و قابل توجهی در مصرف هزینه ها صرفه جویی شد.

۱۵-۳-۱- مدیریت آب در مزارع

الف : میزان صرفه جویی اب در مزرعه اصلی در واحد هکتار : ۶۶۰۶ متر مکعب و در مجموع مزرعه : ۱۱۸۹۰,۸
ب : میزان صرفه جویی در سطح ۲۷,۸ هکتار طرح حاصل در واحد هکتار : ۳۹۴۴ متر مکعب و در کل برابر با ۱۰۹۶۴۳,۲ متر مکعب در مقایسه با روش سنتی
ج: جمع کلی صرفه جویی اب در سطح ۲۹,۵ هکتار تحت پایش طرح : ۱۲۱۵۳۷ متر مکعب

۱۵-۳-۲- مدیریت کود و سموم شیمیایی در مزارع

جدول ۳: کود و سموم شیمیایی در مزارع

ردیف	موضوع	میزان مصرف در هکتار (شرایط متعارف)	میزان مصرف در هکتار (مزرعه اصلی طرح)
۱	کود شیمیایی فسفات	۲۰۰ کیلوگرم	۰
۲	کود شیمیایی نیترا	۳۰۰ کیلوگرم	۷۰ کیلوگرم
۳	کود شیمیایی پتاسه	۳۰۰ کیلوگرم	۰
۴	سموم (قارچ کش، علف کش، حشره کش)	۵ + ۱ + ۴	۱ + ۱ + ۰

۱۵-۳-۳- عملکرد محصول

جدول ۴: عملکرد محصول

۹۷,۳۷	عملکرد میانگین مزرعه اصلی (تن در هکتار)
۱۷,۹۰	درصد افزایش عملکرد مزرعه در میزان محصول

شکل ۳۱: عملکرد محصول

از لحاظ عملکرد به ترتیب تیمار آیش، کمپوست غنی محلی، شاهد، مالچ پلاستیکی و ورمی کمپوست بیشترین و کمترین عملکرد را داشته و بعد از آیش استفاده از کمپوست غنی محلی:

*بالاترین عملکرد

- *بیشترین بهره وری از آب
- *تقویت خاک و حفاظت از خاک
- *کاهش مصرف کود و سموم شیمیایی و پایداری را به دنبال دارد.

۱۵-۳-۴- نتیجه گیری

- دستاوردهای بدست آمده از اجرای پروژه کشاورزی پایدار:
- ۱-افزایش بهره وری مصرف آب به میزان ۳۰٪ در زراعت گوجه فرنگی
- ۲- حذف و کاهش ۳۰ تا ۱۰۰ درصدی آلاینده های شیمیایی مصنوعی در زراعت گوجه فرنگی
- ۳- ایجاد شبکه محلی از کشاورزان آموزش دیده

۱۵-۴- تشکیل گروه زنان تسهیلگر

به منظور استفاده از پتانسیلهای موجود زنان حاشیه تالاب پریشان مقرر شد که زنان مستعد توسط جهاد کشاورزی و شوراهای اسلامی روستاهای پیرامون تالاب شناسایی شده و به آنها آموزشهای لازم تسهیگری داده شود. در همین راستا ۱۳ نفر از زنان روستاهای پیرامون تالاب شناسایی شدند و برای آنها کلاسهای متعدد تسهیگری و آموزشهای مشاغل کمک معیشتی توسط جهاد کشاورزی برگزار گردید و آموزشهای کاربردی زیست محیطی و مرتبط با تالاب توسط مدرسان اداره کل حفاظت محیط زیست فارس تدریس شد.

همچنین با همکاری جهاد کشاورزی و طرح حفاظت از تالاب های ایران صندوق خرد زنان برای این تسهیگران تشکیل شد تا با کمک آن بتوانند بخش کوچکی از نیاز های مالی را برطرف کرده و با کمک آموزشهایی که دیدند بتوانند موجبات گسترش صندوق خرد زنان روستایی را در روستای محل سکونت خود فراهم نمایند.

در حال حاضر دو صندوق زنان تسهیلگر یکی در دهستان فامور (شرق تالاب) و دیگری در روستای ایازآباد فعال می باشد.

این زنان تسهیلگر باعث جلب کمک ها و همکاری و مشارکتهای نهاد های مختلف در روستای محل سکونت خود فراهم نموده و برخی حتی با استفاده از تسهیلات جهاد کشاورزی اقدام به ایجاد کسب و کار نموده اند.

شکل ۳۲: تشکیل گروه زنان تسهیلگر

۱۵-۵- تعیین حریم تالاب و احداث مرز آن

به منظور اجرایی کردن اقدام تعیین حد و مرز تالاب در هدف راهبردی ۳ و کاهش تنش های میان محیط زیست و حاشیه نشینان تالاب ، زیرکمیته بررسی وضعیت اراضی به این نتیجه رسیدند تا هرچه سریع تر این اقدام اولویت دار را اجرایی کنند. بدین منظور جلسات متعدد زیرکمیته با حضور همه اعضاء و مدعوین (دادستان ، ریاست ادارات محیط زیست ، منابع طبیعی، اوقاف، ثبت اسناد، نماینده مردم محلی، نماینده تشکلهای زیست محیطی و نماینده فرمانداری) تشکیل شد و با تصویب کمیته محلی اداره منابع طبیعی با کمک از نقشه های موجود محیط زیست، اراضی ملی و اراضی کشاورزی موجود در ثبت اسناد و جهادکشاورزی مسولیت ترسیم نقشه برعهده اش گذاشته شد.

پس از بررسی همه نقشه ها در نهایت نقشه تالاب ترسیم و پس از توافق با مردم محلی با حضور دادستان مرز تالاب را با خاکریز مشخص کردند و بدین ترتیب اراضی ملی و تالابی از مستثنیات جدا شد.

در این بخش همکاری بسیار نزدیک دادستان کازرون به تسریع روند فعالیت کمک شایانی داشت و پیگیری های ایشان در همکاری بیشتر ادارات مرتبط کمک کننده بود .

با پیگیری های بسیار زیاد ریاست وقت اداره محیط زیست کازرون و همکاری اداره ثبت اسناد کازرون سند ثبتی تالاب پریشان صادر شد و تالاب پریشان به عنوان اولین تالاب کشور که سند ثبتی داراست، شناخته می شود. و به همین دلیل کمیته محلی مدیریت تالاب پریشان مفتخر به دریافت جایزه روز جهانی تالاب ها در سال ۹۳ گردید.

اجرا شدن مرز تالاب دلیل وجود همدلی بین مردم و مسئولان برای برطرف شدن مشکل اختلافات اراضی بین محیط زیست با مردم بوده و حضور و میانجی گری دادستان در اینبخش بسیار اثرگذار بوده و نمونه بارز مشارکت بی بخشی و موفقیت در کار است.

شکل ۳۳: تعیین حریم تالاب

۱۵-۶- طرح حمایت و حفاظت از گونه شنگ

حمایت و حفاظت از گونه شنگ در دریاچه پریشان، در گرو ایجاد حداقل زیستگاه و قلمرو با استفاده از چشمه های باقی مانده در دریاچه مذکور است .چنین تلاشی در این منطقه باعث حفظ و نجات بسیاری دیگر از زیستمندان گیاهی و جانوری موجود و باقیمانده از خشکسالی اخیر خواهد گردید.

با توجه به وضعیت خاص و خشکسالی بی سابقه رخ داده در تالاب اجرای طرحی فوری جهت حفظ باقی مانده جانوران موجود در تنها چشمه فعال حاشیه تالاب ضروری به نظر رسید . در این طرح با ایجاد خاکریز که تا حد امکان با محیط طبیعی مطابق و سازگار باشد سعی در حفظ آب خروجی از چشمه و ایجاد حداقل شرایط حیات برای زیستمندان این بخش از تالاب، به خصوص باقی مانده شنگ ها شده بود.

در صورت عدم اجرای هر چه سریعتر این طرح، باقی مانده ناچیز آب در دسترس نیز هدر می رفت و به دنبال آن بقای سایر موجودات وابسته به آب نیز به مخاطره می افتاد .

ایجاد همین آب بند خود میتواندست باعث حفظ و احیا بسیاری از زیستمندان بومی، نظیر برخی از پرندگان و بسیاری از بی مهرگان گردد که نقش کلیدی در انواع اکوسیستم های آبی دارند که خود بالا رده های فوقانی هرم غذایی به ویژه گونه شنگ را نجات می داد.

این پروژه با احداث آب بند و برگزاری دوره های آموزشی برای کلیه دانش آموزان مدارس حاشیه تالاب پریشان ، مردم محلی و آموزش معلمان کازرون به منظور حمایت و حفاظت از گونه شنگ اجرا گردید.

دلیل موفقیت نسبی این طرح همکاری نزدیک تشکل های زیست محیطی ، مردم محلی ، اداره کل حفاظت محیط زیست فارس ، محیط زیست کازرون ، آموزش و پرورش کازرون ، آموزش و پرورش بخش جره -بالاده و نقش کلیدی طرح حفاظت از تالاب های ایران در این پروژه بود. متأسفانه به دلیل خشک شدن چشمه بنگ روند پایش آب بند و رصد گونه شنگ نا تمام ماند.

شکل ۳۴: طرح حمایت و حفاظت از گونه شنگ

۱۵-۷- پلمپ و مصلوب المنفعه نمودن برخی از چاه های غیر مجاز حاشیه تالاب پریشان

با هدف اجرای اقدام ((جلوگیری از برداشت غیر مجاز از منابع آب تالاب)) از اقدامات اصلی هدف راهبردی ۲ ، اداره امور منابع آب شهرستان کازرون ضمن طرح دعوی علیه صاحبان چاه های غیرمجاز در حاشیه تالاب پریشان در دادگاه و

دریافت حکم پلمپ چاه های غیرمجاز و موافقت شورای تامین شهرستان کازرون ، با همکاری نماینده قوه قضائیه و نیروی انتظامی اقدام به پلمپ حدود ۸۰ چاه غیر مجاز کرده اند .
و حکم پلمپ ۶۵ چاه دیگر نیز صادر شده است که هر زمان که شورای تامین شهرستان مجوز صادر کند آن ها نیز پلمپ خواهد شد.

۱۶- فعالیت تشکل های زیست محیطی در قالب اجرای برنامه مدیریت تالاب پریشان و اهداف طرح حفاظت از تالاب های ایران

۱۶-۱- روز حمایت از تالاب پریشان

روز حمایت از تالاب پریشان با هدف حفظ گونه های در خطر ناشی از خشکسالی و پاکسازی بستر و آبراهه های منتهی به تالاب پریشان و نهادینه کردن فرهنگ حفاظت از تالاب بین کودکان ونوجوانان با مدیریت موسسه طبیعت سلامت کازرون با همکاری انجمن هم اندیشان جوان ، موسسه سیزده فروردین کازرون و همکاری فرمانداری کازرون ، شهرداری کازرون ، اداره حفاظت محیط زیست کازرون ، طرح حفاظت از تالاب های ایران و ساکنان حاشیه تالاب با انجام سه برنامه :

۱ - نجات لاک پشت های پریشان

۲ - جمع آوری زباله های حاشیه تالاب پریشان

۳ - مسابقه نقاشی برای گروه سنی ۵ الی ۱۵ سال

به صورت همزمان از ساعت ۶:۳۰ الی ۱۲:۳۰ روز جمعه ۸۸/۷/۳ در شرق و غرب تالاب پریشان برگزار گردید . که با استقبال باشکوه جوامع محلی روبرو شد . در این برنامه یک روزه کوهنوردان شهرستان کازرون نیز در جمع آوری زباله همکاری نمودند و در پایان با حضور مسئولین طرح حفاظت از تالاب های ایران و ریاست اداره حفاظت محیط زیست کازرون به برگزیدگان جوایزی اعطا گردید.

شکل ۳۵: روز حمایت از تالاب پریشان

۱۶-۲- برگزاری هر ساله گرامی داشت روز جهانی تالاب ها

هر سال جمعه نزدیک به ۱۳ بهمن (روز جهانی تالاب) به عنوان روز تالاب پریشان مراسم راهپیمایی به سمت تالاب پریشان، جمع آوری زباله، مراسم هنری، نماز استغاثه باران، سوارکاری و مسابقات مختلف نقاشی، بادبادک بازی و دوچرخه سواری و برگزار می گردد.

در این همایش علاوه بر تشکلهای زیست محیطی کازرون سایر تشکل های هنری، فرهنگی مشارکت دارند.

مسئولیت اجرای همایش ها با تشکلهای ۱۳ فروردین، طبیعت سلامت و هم اندیشان جوان است.

شکل ۳۶: برگزاری هر ساله گرامی داشت روز جهانی تالاب ها

۱۶-۳- اجرای طرح پیشنهادی انجمن طرح سرزمین برای جلوگیری از انقراض گونه های بومی در شرایط بحرانی

این پروژه با احداث آب بند و برگزاری دوره های آموزشی برای کلیه دانش آموزان مدارس حاشیه تالاب پریشان و آموزش معلمان کازرون به منظور حمایت و حفاظت از گونه شنگ برگزار گردید. پیش از این درباره این پروژه و عملکرد آن توضیحاتی ارائه شد.

شکل ۳۷: طرح حمایت از گونه های در حال انقراض

۱۷- بازنگری برنامه مدیریت جامع تالاب پریشان

با سپری شدن نزدیک به ۶ سال از تدوین برنامه مدیریت تالاب پریشان و تغییرات گسترده اکولوژیکی که طی سال های اخیر در حوضه تالاب پریشان رخ داده است و به تبع آن کاسته شدن از کارآیی برنامه گذشته ؛ لزوم بازنگری برنامه مدیریت جامع تالاب پریشان و انجام اصلاحاتی منطبق با شرایط حال حاضر منطقه را دو چندان می نمود. در شرایط کنونی تالاب پریشان نیازمند برنامه ای متناسب با شرایط موجود می باشد تا بتواند وضعیت بحرانی را پشت سر گذارد. با گذشت ۶ سال از تصویب و ابلاغ برنامه مدیریت تالاب پریشان لازم بود این برنامه مورد ارزیابی قرار گیرد و نقاط ضعف و قوت آن استخراج گردد. بدین منظور کارگاه بازنگری طرح جامع مدیریت تالاب پریشان با دعوت از کلیه ذینفعان که در تهیه طرح مدیریت نیز همکاری داشتند توسط ریاست کمیته محلی مدیریت تالاب پریشان ، در تاریخ های ۱۷ و ۱۸ شهریورماه ۱۳۹۳ برگزار گردید. در روز نخست کارگاه پس از مراسم افتتاحیه ، نمایندگان اداره کل محیط زیست استان فارس و شهرستان کازرون ، سازمان آب منطقه ای فارس ، منابع طبیعی، دادستانی و جهاد کشاورزی گزارشی از میزان پیشرفت اهداف راهبردی، و دستاوردهای اقدامات پیش بینی شده در برنامه تدوین شده قبلی و دلایل عدم تحقق برخی اقدامات را ارائه نمودند و در ادامه برنامه گذشته مرور و بخش هایی از آن به روز رسانی گردید. سپس گزارش کارگاه و جداول اقدامات بازبینی شده برای کلیه دست اندرکاران ارسال و پس از اخذ نظرات ایشان جمع بندی گردید. در ادامه کارگاه های مشارکتی در شهریورماه ۹۳ و ۹۴ برگزار شد و تغییرات مدنظر اعضا در آن اعمال گردید.

پس از طی روند اداری در کارگروه آمایش سرزمین ، محیط زیست و توسعه پایدار (که ریاست آن با رییس سازمان برنامه و بودجه استان است) در مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۱۲ مطرح و پس از چانه زنی های بسیار به تصویب رسید. در نهایت در جلسه مورخ ۱۳۹۶/۲/۱۳ جلسه شورای برنامه ریزی استان واقع در استانداری مطرح گردید و با توافق کلیه اعضاء به تصویب رسید. با ابلاغ برنامه بازنگری شده مدیریت جامع تالاب پریشان به کلیه ذینفعان بر لازم الجرا بودن آن تاکید شد. در برنامه بازنگری شده فرایند تخصیص بودجه و اعتبارات مورد نیاز مشخص شده است و امید است که در اجرای اقدامات اولویت دار تسریع ایجاد شود.

۱۷-۱- روند بازنگری برنامه مدیریت جامع تالاب پریشان و تصویب آن

شکل ۳۸: روند بازنگری برنامه مدیریت تالاب پریشان

شماره : ۱۱۵۱۰۰۳

تاریخ : ۱۳۹۶/۰۲/۱۳

پیوست : دارد

ریاست جمهوری
سازمان برنامه و بودجه کشور
سازمان برنامه و بودجه استان فارس

۲-۲- بند شماره ۱ (کلیات طرح بازنگری برنامه مدیریت جامع تالاب پریشان مطابق جارت پیشنهادی) و بند ۲ جلسه شماره ۲ سال

۱۳۹۵ جدول پیشنهادات قابل طرح در شورای برنامه ریزی و توسعه استان (جدول الف) مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۱۲ کارگروه
آمایش سرزمین ، محیط زیست و توسعه پایدار مطرح و با تاکید بر رعایت ضوابط و مقررات قانونی، مورد تصویب
قرار گرفت.

دبیر شورای برنامه ریزی و توسعه

شکل ۳۹: تصویر نامه بازنگری تصویب برنامه مدیریت تالاب پریشان

سرمایه

مدیر کل محترم دفتر فنی استانداری فارس
مدیر کل محترم مدیریت بحران استانداری فارس
فرماندار محترم شهرستان گازرون
مدیر عامل محترم شرکت سهامی آب منطقه ای فارس
رئیس محترم سازمان جهاد کشاورزی فارس
مدیر کل محترم منابع طبیعی و آبخیزداری فارس
مدیر کل محترم میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری فارس
رئیس محترم دانشگاه علوم پزشکی شیراز
مدیر کل محترم هواشناسی فارس
مدیر کل محترم تعاون، کار و رفاه اجتماعی
مدیر کل محترم امور عشایر فارس

المشرف

همانگونه که مستحضرید نسخه بازنگری برنامه جامع مدیریت تالاب پریشان در شورای برنامه ریزی استان طی مصوبه شماره ۱۱۵۱۰۰۲ شورای برنامه ریزی و توسعه استان فارس در تاریخ ۹۶/۲/۱۳ به عنوان یک سند لازم الاجرا به تصویب رسید این برنامه یک برنامه فرابخشی بوده و ضرورت دارد اقدامات بر اساس پیش بینی های صورت گرفته وارد فاز اجرایی شود. در این برنامه بخش جدیدی تحت عنوان اقدامات اولویت دار و اضطراری برای احیا تالاب پریشان نیز گنجانده شده که براساس شرایط کنونی تالاب می باشد. لطفاً ترتیبی اتخاذ گردد تا برش اجرایی برنامه در سال جاری شامل اقدامات اولویت دار و زمان اجرا در دو فاز یکساله و پنج ساله تهیه و به دبیرخانه تالاب ها واقع در اداره کل حفاظت محیط زیست استان ارسال گردد. بدیهی است اعتبار مورد نیاز از محل اعتبارات ملی و استانی در دستگاه قابل تأمین بوده و گزارش اقدامات صورت گرفته و روند پیشرفت برنامه به صورت فصلی در کارگروه آمایش محیط زیست و توسعه پایدار ارائه خواهد شد. لازم به ذکر است نسخه بازنگری برنامه جامع مدیریت تالاب پریشان به پیوست می باشد.

علی بیگلربیگی
معاون هماهنگی برنامه و بودجه
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان
فارس

1. *Introduction*

سرپرست محترم اداره کل حفاظت محیط زیست - جهت پی گیری

179082: 7146675999 07132290937 032290931

۱۸- ضمائم

نمونه فایل تکمیل شده از اقدامات برنامه مدیریت

هدف راهبردی ۱: احیا، ارتقا و حفاظت از ارزشهای تنوع زیستی دریاچه پیرشان

ردیف	اقدامات پیش بینی شده	مسئول اجرا	وضعیت اجرا			دستاوردهای اجرایی / علت عدم اجرا
			اجرا شده	در حال اجرا	اجرا نشده	
۱	ناحیه بندی تالاب بر حسب زیستگاهها/ فعالیت های انسانی	محیط زیست فارس، اداره کل حفاظت محیط زیست فارس با همکاری:				فقط بویه هایی در سال ۹۱ در برخی نقاط تالاب نصب شده است.
۲	حفاظت زیستگاههای زادآوری (شامل محدود نمودن مناطق چرا به صورت نمونه)	- جوامع محلی (ماهیگیران، نی چینان، شکارچیان، - سازمانهای مردم نهاد - دانشگاهها - اداره کل میراث فرهنگی و گردشگری فارس - رسانه های جمعی - رسانه های استانی و محلی مراجع قضائی	*			
۳	جلوگیری از شکار غیر مجاز			*		به دلیل خشکی تالاب انجام نشد
۴	کاهش مزاحمت و اختلالات ناشی از عبور و مرور قایقها					به دلیل خشکی تالاب انجام نشد
۵	ارتقا و گسترش برنامه های پایش (مثلا شمارش پرندگان و حلقه گذاری.....)					به دلیل خشکی تالاب انجام نشد
۶	شناسائی دیگر تهدیدها و مخاطرات برای شمول در برنامه پایش					به دلیل خشکی تالاب انجام نشد
۷	ارتقای آگاهی مردم محلی نسبت به حساسیت گونه ها و تدوین راهنماهای مدیریت		*			تأحدودی قبلأ در سال ۹۱ اجرا شده
۸	تقویت اجرای قوانین		*			تدوین قانون حفاظت از تالاب ها
۹	اجرای برنامه پایش زیستگاهها		*			قبلأ توسط موسسه ۱۳ فروردین انجام شده است
۱	بررسی و ارزیابی وضعیت ماهیان بومی در دریاچه	اداره کل شیلات فارس با همکاری: - جوامع محلی (ماهیگیران، نی چینان، شکارچیان، - سازمانهای مردم نهاد - دانشگاهها - رسانه های جمعی - رسانه های استانی و محلی مراجع قضائی			*	به دلیل خشکی تالاب انجام نشد
۲	کنترل صید ماهی (بویژه در فصل تخم ریزی)				*	به دلیل خشکی تالاب انجام نشد
۳	کنترل ریختن لارو ماهیهای غیر بومی				*	به دلیل خشکی تالاب انجام نشد
۴	تهیه و اجرای طرح برای احیای ذخایر ماهی دریاچه				*	قبلأ در سال ۹۰ اجرا شده ولی ادامه پیدا نکرد
۵	ممنوع کردن صید ماهی برای یک دوره معین برای تقویت ذخایر ماهی دریاچه					به دلیل خشکی تالاب انجام نشد
۶	شناسائی و معرفی زمینه های جایگزین درآمد زائی برای ماهیگیران				*	به دلیل خشکی تالاب انجام نشد
۷	بررسی بیولوژی گونه های ماهیان بومی و تعامل آنها با گونه های معرفی شده				*	به دلیل خشکی تالاب انجام نشد
۸	بررسی اثرات کیفیت آب، عمق آب، حرکت قایق ها، بر روند رشد و تولید ماهیان					به دلیل خشکسالی انجام نشد

۹	ایجاد بانک ژن				*	
۱۰	ایجاد بانک اطلاعات				*	
۱۱	ارتقای آگاهی ماهیگیران محلی نسبت به حساسیت منابع آبزیان دریاچه				*	به دلیل خشکی تالاب انجام نشد
۱۲	تقویت اجرای قوانین				*	
۱	بررسی وضعیت موجود سگ آبی در دریاچه			اداره کل حفاظت محیط زیست فارس با همکاری: - جوامع محلی (ماهیگیران، نی چینان، شکارچیان، - سازمانهای مردم نهاد - دانشگاهها - اداره کل میراث فرهنگی و گردشگری فارس - رسانه های جمعی - رسانه های استانی و محلی - اداره کل شیلات فارس	*	در سال ۱۳۹۲ توسط موسسه طرح سرزمین انجام شد
۲	بررسی تهدیدات اصلی که متوجه سگ آبی است بمنظور رفع تهدیدات،					
۳	اتخاذ روش برای کاهش و یا جلوگیری از به تله افتادن سگهای آبی در تورهای ماهیگیری					به دلیل خشکی تالاب انجام نشد

هدف راهبردی ۱: احیا، ارتقا و حفاظت از ارزشهای تنوع زیستی دریاچه پریشان

ردیف	اقدامات پیش بینی شده	مسئول اجرا	وضعیت اجرا			دستاوردهای اجرایی / علت عدم اجرا
			اجرا شده	در حال اجرا	اجرا نشده	
۴	تعریف، تعیین و حفاظت مرزهای تالاب پریشان	اداره کل حفاظت محیط زیست فارس با همکاری: - اداره کل منابع طبیعی فارس - شرکت آب منطقه ای فارس - فرمانداری کازرون - جوامع محلی (ماهیگیران، نی چینان، شکارچیان، سازمانهای مردم نهاد دانشگاهها - اداره کل میراث فرهنگی و گردشگری فارس - رسانه های استانی و محلی مراجع قضا	*			از سال ۹۰ تا ۹۳ تمامی حاشیه تالاب به احداث خاکریز با بازپس گیری ۱۲۰۰ هکتار از بستر تالاب صورت گرفته است
۵	تهیه نقشه از بسترهای نی دریاچه و بررسی روند تحولات آن در سالهای قبل				*	به دلیل خشکی تالاب انجام نشد
۶	بررسی رابطه تغییرات سطح آب و رویش نی				*	به دلیل خشکی تالاب انجام نشد
۱	کنترل برداشت بی رویه نی				*	به دلیل خشکی تالاب انجام نشد
۲	تقویت اجرای قوانین				*	
۳	ارتقای آگاهی مردم محلی نسبت به چگونگی حفاظت از بسترهای نی (از جمله اثرات نی سوزی)				*	

۴	یافتن راه کارهایی برای توسعه بسترهای			*	
۵	تعریف، تعیین و حفاظت مرزهای تالاب پریشان		*		
۶	تهیه نقشه از بسترهای نی دریاچه و بررسی روند تحولات آن در سالهای قبل			*	
۷	بررسی رابطه تغییرات سطح آب و رویش نی			*	
۱	تهیه برنامه جامع برای ساخت و سازهای جدید در محدوده تالاب			*	اداره کل حفاظت محیط زیست فارس با
۲	تهیه طرح و اجرای برنامه های جمع آوری زیاله در روستاهای پیرامون دریاچه و در مناطق گردشگری تالاب			*	همکاری: - اداره کل منابع طبیعی فارس - سازمان جهاد کشاورزی فارس - فرمانداری کازرون - جوامع محلی (ماهیگیران، نی چینان، شکارچیان، - اداره کل میراث فرهنگی و گردشگری فارس - رسانه های استانی و محلی - اداره کل راه و ترابری فارس مراجع قضائی

هدف راهبردی ۱: احیا، ارتقا و حفاظت از ارزشهای تنوع زیستی دریاچه پریشان

دستاوردهای اجرایی / علت عدم اجرا	وضعیت اجرا			مسئول اجرا	اقدامات پیش بینی شده	ردیف
	اجرا نشده	در حال اجرا	اجرا شده			
	*			اداره کل حفاظت محیط زیست فارس با همکاری: - اداره کل منابع طبیعی فارس - سازمان جهاد کشاورزی فارس - فرمانداری کازرون - جوامع محلی (ماهیگیران، نی چینان، شکارچیان، - اداره کل میراث فرهنگی و گردشگری فارس - رسانه های استانی و محلی - اداره کل راه و ترابری فارس - مراجع قضائی	احیای جنگلها و مراتع در حوضه آبریز و اراضی پیرامون دریاچه	۳
		*			آموزش به کشاورزان برای استفاده درست از پلاستیک در زراعت	۴
	*				جلوگیری از تغییرات کاربری نامناسب در اراضی پیرامون دریاچه از طریق انجام مطالعات ارزیابی اثرات زیست محیطی و اجتماعی برای هر اقدام توسعه ای در منطقه	۵

هدف راهبردی ۲: بهسازی شرایط تامین آب و ارتقای کیفیت آب دریاچه پریشان

ردیف	اقدامات پیش بینی شده	مسئول اجرا	وضعیت اجرا			دستاوردهای اجرایی / علت عدم اجرا
			اجرا شده	در حال اجرا	اجرا نشده	
۱	تعیین حجم آب مورد نیاز دریاچه برای پایدار سازی شرایط هیدرولوژیکی	شرکت آب منطقه ای فارس با همکاری:			*	
۲	جلوگیری از برداشت غیر مجاز از منابع آب دریاچه	- اداره کل حفاظت محیط زیست فارس		*		تا حدودی توسط منابع آب چاه ها پلمپ شده
۳	پایش جریانهای ورودی به دریاچه	- سازمان جهاد کشاورزی فارس			*	
۴	بازسازی و ارتقای تجهیزات اندازه گیری تغییرات سطح آب دریاچه	- اداره کل هواشناسی فارس - فرمانداری کازرون			*	
۵	کنترل حجم آب برداشت شده از چاهها	- جوامع محلی (ماهیگیران، نی چینان، شکارچیان، دانشگاهها			*	نیاز به نصب کنتور هوشمند بر روی تمامی چاه ها است.
۶	آموزش کشاورزان برای ارتقای راندمان آبیاری مزارع	- مراجع قضائی			*	
۷	بررسی دوره ای وضعیت و عوامل بیلان آب دریاچه				*	
۸	جلوگیری از حفر و تجهیز چاههای جدید قبل از اینکه از امکان تامین منابع آب دریاچه اطمینان حاصل نشده است			*		
۹	بازسازی ایستگاه و ارتقای تجهیزات اندازه گیری در ایستگاه هواشناسی پریشان				*	

هدف راهبردی ۲: بهسازی شرایط تامین آب و ارتقای کیفیت آب دریاچه پریشان

ردیف	اقدامات پیش بینی شده	مسئول اجرا	وضعیت اجرا			دستاوردهای اجرایی / علت عدم اجرا
			اجرا شده	در حال اجرا	اجرا نشده	
۱	پایش منظم و پیوسته کیفیت آب دریاچه	اداره کل حفاظت محیط زیست فارس با همکاری: - شرکت آب منطقه ای فارس - سازمان جهاد کشاورزی فارس - جوامع محلی (ماهیگیران، نی چینان، شکارچیان، - سازمانهای مردم نهاد - دانشگاهها - رسانه های جمعی - فرمانداری کازرون - اداره کل صنایع و معادن فارس - مراجع قضائی			*	
۲	پایش منظم و پیوسته کیفیت آب چشمه ها و چاهها در منطقه دریاچه				*	
۳	تعیین آستانه های مجاز کیفیت آب دریاچه				*	
۴	تعیین نوار اراضی زراعی حایل در پیرامون دریاچه				*	
۵	کنترل قایقهای موتوری از بابت نشت مواد نفتی و روغنی				*	
۶	ارتقای آگاهی کشاورزان نسبت به اثرات استفاده از مواد شیمیائی در تخریب کیفیت آب دریاچه			*		
۷	بررسی اثرات فاضلابهای روستائی در تخریب کیفیت آب دریاچه				*	

هدف راهبردی ۳: ارتقای شرایط بهره برداری و کاربری زمینها در پیرامون تالاب پریشان

ردیف	اقدامات پیش بینی شده	مسئول اجرا	وضعیت اجرا			دستاوردهای اجرایی / علت عدم اجرا
			اجرا شده	در حال اجرا	اجرا نشده	
۱	نقشه برداری از محدوده های طبیعی تالاب	اداره کل حفاظت محیط زیست فارس با همکاری: - اداره کل منابع طبیعی فارس - سازمان جهاد کشاورزی فارس - جوامع محلی (ماهگیران، نی چینان، شکارچیان، روستائیان مدعی - فرمانداری کازرون - مراجع قضائی	*			
۲	علامت گذاری محدوده تالاب		*			از سال ۹۰ تا ۹۳ تمامی حاشیه تالاب به احداث خاکریز با بازپس گیری ۱۲۰۰ هکتار از بستر تالاب صورت گرفته است
۳	تهیه نقشه مالکیت اراضی در محدوده طبیعی تالاب		*			
۴	بررسی و حل مناقشات موجود بر سر اراضی در محدوده تالاب		*			
۵	کنترل و جلوگیری از تغییر غیر مجاز کاربری اراضی در پیرامون تالاب		*			
۶	انجام مطالعات و تهیه طرح برای حفاظت حوضه آبریز دریاچه پریشان	اداره کل منابع طبیعی فارس با همکاری: - شرکت آب منطقه ای فارس - اداره کل حفاظت محیط زیست فارس - جوامع محلی - دانشگاهها			*	
۷	اجرای طرحهای نمونه (پیشاهنگ) برای حفاظت حوضه آبریز			*		

هدف راهبردی ۴: ارتقای منابع معیشت روستائیان و پشتیبانی از بهره برداری خردمندانه از دریاچه پریشان

ردیف	اقدامات پیش بینی شده	مسئول اجرا	وضعیت اجرا			دستاوردهای اجرایی / علت عدم اجرا
			اجرا شده	در حال اجرا	اجرا نشده	
۱	ایجاد یک تعاونی صید و برنامه مجوز دهی	اداره کل شیلات فارس با همکاری: - اداره محیط زیست کازرون - جوامع محلی - دانشگاهها - اداره کل دامپزشکی کازرون - شورای اسلامی روستائی - اداره نعاون روستائی محلی - دانشگاهها - اداره کل دامپزشکی کازرون			*	
۲	اجرای برنامه های احیاء جمعیت ماهی، با توافق تعاونی				*	
۳	استقرار مناطق صید-ممنوع و تدوین دستورالعمل های ماهیگیری				*	
۴	پایش سالانه و گزارش میزان ذخایر ماهی				*	
۵	اجرای برنامه های آموزشی برای ماهیگیران				*	
۱	بررسی امکانات و توجیه پذیری توسعه دامداری در منطقه طرح شامل تولید علوفه و در صورت امکان تهیه طرح	- اداره جهاد کشاورزی کازرون - کمیته های محلی با همکاری: - اداره محیط زیست کازرون - اداره کل منابع طبیعی فارس			*	
۲	اصلاح روشهای دامداری برای ارتقای بهره وری				*	
۳	بازدید از طرحهای دامداری موفق در مناطق مشابه				*	
۴	پشتیبانی از توسعه گاومیش داری در بخشهای مناسب تالاب				*	

۵	آموزش مدیریت اکوسیستمی مراتع	- جوامع محلی		*	
۶	جلب موافقت محیط زیست و منابع طبیعی جهت حمایت از دریافت وام برای فعالیت روستائی	- اداره کل دامپزشکی کازرون - شورای اسلامی روستائی - اداره کل تعاون فارس - بانک عامل		*	

هدف راهبردی ۴: ارتقای منابع معیشت روستائیان و پشتیبانی از بهره برداری خردمندانه از دریاچه پریشان

ردیف	اقدامات پیش بینی شده	مسئول اجرا	وضعیت اجرا			دستاوردهای اجرایی / علت عدم اجرا
			اجرا شده	در حال اجرا	اجرا نشده	
۱	بازدیدهای مزرعه ای برای آموزش روشهای بهینه حفاظت گیاهان و حاصلخیزی خاک	- اداره کل حفاظت محیط زیست فارس - اداره جهاد کشاورزی کازرون - کمیته های محلی با همکاری: - جوامع محلی (ماهیگیران، نی چینان، شکارچیان، - سازمانهای مردم نهاد - دانشگاهها - اداره کل تعاون فارس - بانک عامل		*		
۲	توسعه فعالیتهای ترویجی و آموزش کشاورزان		*			قبلا در سال ۹۲ انجام شده ولی ادامه نیافته است.
۳	بررسی روشهای نوین کشت مناسب برای ترویج در منطقه (کود دامی، روشهای بیولوژیکی حفظ نباتات و مبارزه با آفات، ...)				*	
۴	بررسی و آموزش برای افزایش راندمانهای مزرعه		*			بسیار محدود انجام می شود

۵	ایجاد امکانات برای بسته بندی تولیدات زودرس					*	
۶	پشتیبانی از توسعه کشت ارگانیکی در اراضی پیرامون تالاب					*	
۷	کمک به کشاورزان برای گرفتن وام برای توسعه کشت ارگانیکی					*	
۱	پشتیبانی و توسعه صنعت گردشگری و طبیعت گردی	- فرمانداری کازرون - اداره کل صنایع و معادن فارس - کمیته های محلی با همکاری: - اداره محیط زیست کازرون - اداره کل شیلات فارس - اداره منابع طبیعی کازرون - اداره جهاد کشاورزی کازرون - اداره کل میراث فرهنگی و گردشگری فارس - جوامع محلی (ماهیگیران، نی چینان، شکارچیان، - سازمانهای مردم نهاد - دانشگاهها - شورای اسلامی روستائی		*	*		
۲	آموزش جوانان روستائی بعنوان راهنمای گردشگری و طبیعت گردی						
۳	اخذ مجوز برای استقرار صنعت گردشگری و طبیعت گردی برای روستاها				*		
۴	ارتقای راههای دسترسی به روستاها						
							در سالهای ۸۶ و ۸۹ صورت گرفت

۵	تجهیز خانه های روستائی برای جذب گردشگر			*	
۶	ایجاد امکانات برای پارک کردن اتومبیل گردشگران			*	
۷	شناسائی ۵ گزینه معیشتی برای معرفی به مردم محلی			*	
۱	تهیه طرح برای امکانات مورد نیاز برای حفاظت روستاها (بر مبنای تشخیص جامعه محلی)			*	
۲	ارتقای امکانات آتش نشانی برای روستاها			*	
۳	ارتقای امکانات تامین آب شرب		*		
۴	کار با جوامع محلی درمورد برنامه های حفاظت زیست محیطی و منابع طبیعی			*	
۵	آموزش مردم محلی برای همکاری با برنامه های حفاظت زیست محیطی و منابع طبیعی			*	
۶	واگذاری مدیریت و حفاظت مراتع، منابع طبیعی و مدیریت حوضه آبریز به جوامع محلی			*	
					- فرمانداری کازرون - کمیته های محلی با همکاری: - اداره محیط زیست کازرون - اداره کل شیلات فارس - اداره منابع طبیعی کازرون - آب منطقه ای کازرون - سازمانهای مردن نهاد - شورای اسلامی روستائی - سازمان مسکن و شهرسازی فارس - اداره تعاون روستائی - بانک عامل

هدف راهبردی ۵: ارتقای آگاهی عمومی و استفاده از امکانات دریاچه برای توسعه دانش و تحقیقات

ردیف	اقدامات پیش بینی شده	مسئول اجرا	وضعیت اجرا			دستاوردهای اجرایی / علت عدم اجرا
			اجرا شده	در حال اجرا	اجرا نشده	
۱	ارزیابی سطح آگاهی مردم محلی و خلاء های موجود در دانش آنها نسبت به ارزشها و تهدیدات مرتبط با دریاچه و تالاب	- کمیته های روستائی - اداره محیط زیست کازرون - با همکاری: - اداره کل حفاظت محیط زیست فارس - اداره کل شیلات فارس - اداره کل منابع طبیعی فارس - اداره جهاد کشاورزی کازرون - اداره تعاون روستائی - اداره کل میراث فرهنگی و گردشگری فارس - رسانه های جمعی - سازمان آموزش و پرورش فارس - سازمانهای مردم نهاد - کمیته های محلی - شورای اسلامی روستائی - طرح حفاظت از تالاب ها			*	
۲	تهیه و اجرای برنامه برای ارتقای آگاهی				*	
۳	برگزاری جشنواره های سالانه درمورد دریاچه				*	
۴	تهیه اطلاعات برای رسانه های ملی و محلی				*	
۵	تدارک بروشور، جزوه، کتابچه، و فیلم های ساده آموزشی				*	
۶	برگزاری کارگاههای آموزشی در مدارس و دیگر مکانها برای مخاطبان مختلف				*	بیشتر حجم آموزشها مربوط به پیش از سال ۹۲ بوده است
۷	ارزیابی نیازهای اجرای برنامه های فوق الذکر				*	
۱	ارزیابی سطح آگاهی کارشناسان، مدیران و تصمیم گیران محلی و استانی و ملی از ارزشها، تهدیدها و نیازهای تالاب پریشان	- اداره محیط زیست کازرون - با همکاری: - اداره کل حفاظت محیط زیست فارس	*			تا پیش از سال ۹۲ انجام شد ولی تداوم پیدا نکرد

				- اداره کل شیلات فارس - اداره کل منابع طبیعی فارس - استانداری فارس - اداره جهاد کشاورزی کازرون - اداره کل میراث فرهنگی و گردشگری فارس - رسانه های جمعی - رسانه های استانی و محلی - سازمانهای مردم نهاد - دانشگاهها - کمیته های محلی - طرح حفاظت از تالاب ها		
	*				تهیه برنامه برای ارتقای آگاهی در بین مخاطبان مرتبط با تالاب	۲
در کمیته محلی برخی موارد تشویقی در نظر گرفته شد که هنوز به تصویب کمیته استانی نرسیده است		*			دعوت و پشتیبانی از دانشجویان دانشگاهها برای انجام تحقیقات بر روی موضوعات مختلف مرتبط با تالاب	۳

هدف راهبردی ۵: ارتقای آگاهی عمومی و استفاده از امکانات دریاچه برای توسعه دانش و تحقیقات

دستاوردهای اجرایی / علت عدم اجرا	وضعیت اجرا			مسئول اجرا	اقدامات پیش بینی شده	ردیف
	اجرا نشده	در حال اجرا	اجرا شده			
	*			اداره کل حفاظت محیط زیست فارس	تهیه برنامه و تبلیغ درمورد ویژگی های دریاچه برای جلب طبیعت گردان	۱
	*			با همکاری:	تهیه بروشور و تابلو درمورد دریاچه	۲
	*			- اداره کل میراث فرهنگی و گردشگری فارس	ارسال پوسترهایی درمورد دریاچه به هتل های شهرهای اطراف	۳
	*			- رسانه های جمعی - رسانه های استانی و محلی - سازمان آموزش و پرورش فارس - سازمانهای مردم نهاد - دانشگاهها	ارتقاء تسهیلات گردشگران و حضور مترجمان در دریاچه	۴